

KESKENY ÚT

A Közép-Kelet Európai Református Presbiteriánus Egyház lapja · X. évfolyam, 43. szám, 2007. október

Tartalom

A belső harc

A mennyről

Isobel Kuhn

Az órabér

Van-e hited?

Isten, aki megerősít

„Isten abban mutatta meg rajtunk a szeretetét...”

Bevezetés az egyházkormányzat témaköréhez (1. rész)

A játék

Imádkozz a gyermekedért!

A szülők feladatai

A lelki hanyatlás jelei

Innen-Onnan

A zsinatok hasznáról

KESKENY ÚT

KERESZTYÉN FOLYÓIRAT

KIADJA:

KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI
ÉS MISSZIÓI INTÉZET

3527 Miskolc, Kartács u. 1

Tel.: 46/412-558

E-mail: kgtmi@t-online.hu

http://www.reformatus.org

Szerkesztő: Bagoly Gyula

ISSN 1788-5450

A belső harc

Róm 7,14-15.18-19

„Mert tudjuk, hogy a törvény lelki; de én testi vagyok, a bűn alá rekesztve. Mert amit cselekszem, nem ismerem: mert nem azt mívelem, amit akarok, hanem amit gyűlölök, azt cselekszem. Mert tudom, hogy nem lakik énbennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom. Mert nem a jót cselekszem, melyet akarok; hanem a gonoszt cselekszem, melyet nem akarok.” (Róm 7,14-15.18-19)

Ki ez az ember, aki megosztja velünk tapasztalatait? Ki ez az ember, aki testinek nevezi magát, a bűn alá rekesztve? Ki ez az ember, aki azt teszi, amit nem akar tenni, de azt nem tudja, amit szeretne? Ki ez az ember, aki gyűlöli azt, amit cselekszik? Ki ez az ember, akiben nem lakozik semmi jó, s aki így kiált fel: „Óh, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?”

Nyilvánvaló, hogy ebben az igeszakaszban Pál apostol harcairól olvasunk. A kérdés viszont az, hogy kit, kiket jelképez, képvisel Pál apostol? Életének mely időszakára utalnak ezek a sorok? Arra, amikor még nem tért meg, vagy arra, amikor még „testi keresztyén” volt (már ha volt ilyen egyáltalán)? Vagy az is lehet, hogy ez a leírás általános, és minden érett keresztyénre vonatkozik?

Testvérek, gondolkodtatok-e már azon, hogy kire utalnak ezek az igever-

sek? Ez azért nagyon fontos kérdés, mert ha a fent leírtak igazak ránk, akkor vagy hitetlenek vagyunk, vagy „testi keresztyének”, vagy egészen egyszerűen keresztyének. Valljuk be, nem mindegy, hogy melyik kategóriába tartozunk. Nézzük meg a lehetőségeket!

I. A megtéretlen embert mutatja be az apostol.

Ha az egyes igeverseket vizsgáljuk, az az érzésünk, mintha Pál még megtéretlen állapotára utalna. „...én testi vagyok, a bűn alá rekesztve; ...tudom, hogy nem lakik énbennem, azaz a testemben jó; Óh, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” (Róm 7,14.18.24.)

Mégis, ha egyéb szempontokat is figyelembe veszünk, másképp fest a dolog.

1) Olyan elemeket is tartalmaz ez a leírás, amely *nem illik egy megtéretlen emberre*. Az újjá nem született ember nem tudja gyűlölni a bűnt

Nem tudja kívánni azt, hogy a törvénynek megfelelően éljen, hiszen Isten az, aki munkálja bennünk mind az akarást, mind a cselekvést jó kedvűből (Fil 1,6). A megtéretlen ember nem tud gyönyörködni a „belső ember szerint” az Úr törvényében. A megtéretlen ember nem kiált fel úgy, ahogyan Pál: „Óh, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg e halálnak testéből?” Azért nem, mert nem is látja magát nyomorultnak, legalábbis nem biblikus értelemben. A megtéretlen ember a nyomorult állapotára való megoldást sem ismeri Krisztusban.

2) Pál apostol *jelen időben* beszél a 7. fejezet második felében. Az első 13 versben befejezett múlt időt használ: „...mikor a testben voltunk, a bűnök indulatai a törvény által *dolgoztak* a mi tagjainkban; ...a bűnt nem *ismertem*;...a kívánságról sem *tudtam* volna; én pedig *éltem* régen a törvény nélkül; én pedig *meghalék*; a bűn alkalmat vévén, ama parancsolat által megcsalt engem, és *megölt* általa” (Róm 7,5.7.9.10.11). A 14. versből az apostol áttér a jelen idő használatára, arra, hogy mi van most. A váltás nem véletlenszerű. Azt jelzi, hogy történt valami időközben, vagyis megtért. Az apostol tehát nem a megtéretlen embert mutatja be. Akkor hát milyen lehetősé-

günk van még?

II. A „testi keresztyént” mutatja be az apostol.

Ez az álláspont akkor lehet igaz, ha elfogadjuk, hogy létezik olyan kategória, hogy „testi keresztyén”. Ezzel a nézettel két probléma van. Az *egyik* az, hogy ha van testi keresztyén, mitől válik lelki keresztyénné? Ez azt jelentené, hogy egy ember először Megváltójának fogadja el Krisztust, s csak később fogadja el Urának is? Talán egy második áldásra (netán „szentlélekkeresztségre”), valamilyen különleges megtapasztalásra van szüksége, hogy megszűnjön testi keresztyénné lenni? És ha lelki keresztyénné válik, akkor már nem lesz harca bűnös természetével, és nem lesznek bukásai, vagyis tökéletessé válik; vagy mi történik? A *másik* probléma a „test” kifejezés. Mit értünk ezalatt? Nyilván úgy kell értenünk, ahogyan a szövegkörnyezet is érti. A 8. fejezetben az apostol a két – test és Lélek szerinti – állapotot helyezi ellentétbe egymással, és világosan kimondja: „Akik pedig testben vannak, nem lehetnek kedvesek Isten előtt” (Róm 8,8). A testi ember tehát nem lehet keresztyén ember. Pál apostol tehát nem a „testi keresztyénről” ír, mivel ilyen kategória nincs. Hanem kiről?

III. Egy érett keresztyén harcát mutatja be az apostol.

Az érett keresztyénben már megvannak az új vágyak, de megtalálhatók benne még a régi vágyak és a bűnre csábulás képessége is. „Megtalálom azért magamban, ki a jót akarom cselekedni, ezt a törvényt, hogy a bűn megvan bennem. Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint. De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban” (21-23. v.). Pál itt a keresztyén ember belső harcát írja le.

Az apostol a hívó ember erőtlenségét mutatja be, azt, hogy mire képes Krisztus és a Szentlélek nélkül. Ezt máshol úgy mondja Krisztus, hogy „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn 15,5). Ha ez így van, akkor levonhatunk néhány következtetést.

1) *Örölnünk kell, ha megtapasztaljuk azt, amiről az apostol ír.* Örölnünk kell ennek a belső harcnak, mert ez azt jelenti, hogy nem vagyunk hitetlenek, s nem vagyunk „testi keresztyének”, hanem olyan keresztyének vagyunk mi is, mint Pál apostol volt. Örölnünk kell annak, hogy gyönyörködünk a belső ember szerint az Isten törvényében, és nem vesszük könnyelműen azt, ha mégsem sikerül azt tennünk, amit szeretnénk. Örölnünk kell annak, ha eljutunk oda, mint Pál: „Óh, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” (24. v.). Örölnünk kell annak is, hogy tudhatjuk, Jézus Krisztus szabadít meg e nyomorúságos testből.

Akkor kell szomorúnak lenned, ha nem tudod, miről beszél az apostol. Ha soha nem tapasztaltad ezt a harcot. Ha nem láttad meg nyomorúságot, s nem volt vágy szíved-

ben, hogy Istennek élj.

2) *A bűnnel egész életünkben harcolni fogunk.* Ez a szomorúbb része a dolognak, gondolnánk. Ez az, amit sokszor nem akarunk tudomásul venni. Harc nélkül viszont nincs győzelem. Harc nélkül nincs növekedés, nincs megszentelődés. Jobb, ha tudomásul vesszük ezt, és megvizsgáljuk magunkat, hogy van-e olyan területe az életünknek, ahol harcolunk, mert ha nincs, akkor vagy megdicsőült szentek vagyunk, vagy egyáltalán nem vagyunk szentek.

3) *Győzni csak a Szentlélek ereje által tudunk.* Krisztus és a Szentlélek támogatása nélkül egy percig sem állhatunk meg az ördöggel és saját bűnös természetünkkel szemben. Volt, amikor Péter ezt másként gondolta, és csúfosan el is bukott. Ne fertőzőn meg bennünket a világi gondolkodás, mely arról szól, hogy az emberiség mindenre tudja a megoldást. Vigyázzunk, hogy ne magunkban bízunk! Semmik vagyunk Krisztus nélkül! Ez azt is jelenti természetesen, hogy ha egy harcot megnyerünk, egyedül Istené a dicsőség.

4) *Ez a rész nem alap arra, hogy megnyugodjunk bukásainkban.* Olvasva Pál harcait, bukásait, ne lásuk igazolva saját bukásainkat! Hajlamosak vagyunk ugyanis magunknál erősebb keresztyének bukásait felhasználni saját mentségünkre: „Ha Pál is ilyen nyomorult volt, hát mit szóljak én?” De Pál nem azért osztotta meg velünk harcait, hogy ebből jogot formáljunk magunknak a vétkezésre, hanem hogy reálsan szemléljük a keresztyén életet.

5) *Nincs semmilyen titkos formula a győzedelmes keresztyén élethez.* Sok könyv jelenik meg ilyen és hasonló címmel: „10 lépés a boldog házassághoz”, „12 pontban az elégedettségről”, „A türelmes élet titka 15 lépésben” stb. Nos, a Szentírás nem rögzít efféle 5 vagy 10 lépésből

álló recepteket a te házassági, munkahelyi, gyülekezeti vagy személyes problémáidra. Ez azonban nem azt jelenti, hogy nem ad semmilyen megoldást. „Hálát adok Istennek: a mi Urunk Jézus Krisztus által...” (25.v.) Jézus Krisztus a megoldás. Pál apostolnak sem volt titkos módszere arra, hogy szent életet éljen. Neki is ugyanúgy harcolnia kellett bűnös természetével, és ő is ugyanúgy Krisztus és a Szentlélek által tudott győzedelmes életet élni.

A Szentírásban alapelveket és az ezek megvalósításához szükséges eszközöket találunk, amelyeket használunk, és alkalmazunk kell keresztyén életünk fejlődése érdekében. Nagy fontossága van a naponkénti iget tanulmányozásnak, az Úrral való bensőséges imaközösségnek, az alkalmazokon égő szívvel való részvételnek, a testvéri kapcsolatok ápolásának, a szolgálatnak stb. Ne gondoljuk, hogy ezeket el lehet hanyagolni úgy, hogy ne legyen semmi következménye a mi életünkre nézve. Mégis nem az eszközökben, hanem Krisztusban, Isten Lelkében kell bízunk.

Egy amerikai igehirdető a következőket írja Pál felkiáltásával kapcsolatosan: „A legtöbb keresztyén esetében nem a kétségbeesés a probléma,

hanem a kétségbeesés hiánya. Sok keresztyén azért nem győzedelmeskedik bűnei fölött, mert tudomásul sem veszi azokat.” Arra a kérdésre, hogy mi ennek az oka, a következőket válaszolja: megkereszteltük bűneinket: a haragot Istenért való buzgóságnak neveztük el; felületes, képmutató életet élünk, ami tagadja a bűn valóságos voltát; mellőzzük Isten törvényét, mert azt gondoljuk, hogy ezt jelenti lelki keresztyénnek lenni.

Ó, testvérek, vajon megizzadunk-e a bűneinkkel való harcunkban? Vajon hányszor jutottunk el ahhoz a felkiáltáshoz, amire Pál eljutott? Éreztük, érezzük-e magunkat úgy, ahogyan ő érezte magát, vagy kimagyarázzuk a bűneinket? Azt hisszük, hogy ha egy bűn nem látható az emberek előtt, az már nem bűn?

Ó, bárcsak könnyörülne rajtunk az Úr, és terhelné ránk képmutatásunkat, felületességünket, bűneinket, hogy tudjunk Pállal együtt felkiáltani, de tudjuk azt is vele együtt elmondani, hogy hála Istennek, van megoldás. Noha a harc kemény, a szívünk csalárd, Krisztusban van győzelem. Isten adjon erőt, kitartást harcainkhoz. Ámen.

Sikó Mihály

A mennyről

„A mennybe bárhonnan be lehet jutni – Britanniából és Jeruzsálemből is.”

Jeromos

„Tudom, hogy mély bánatban vagy – de ha nem így lenne, akkor tán félnél, hogy nem olyan úton jársz, mely az Új Jeruzsálembé vezet. Biztos vagyok benne, hogy ha tudnád, mi vár rád, vagy ha csak egyetlen pillantást vethetnél rá, boldogan és örömmel úsznál át a szomorúságnak ezen a folyamán, s vágyakozva tárnád ki karod a part felé. Megfizette nekünk az Úr a Lélek előlegét, az isteni tőke eme részletét – így hát örvendezned kell, mert a mi Urunk nem veszi el a foglalót, s nem lép vissza, nem bánja meg az ügyletet.”

Samuel Rutherford

„Oh, boldog gyönyörűség és gyönyörű boldogság a szenteket látni, a szentekkel lenni, és szentekké lenni, az Istent látni, és az Istennel lenni mind örökkön-örökké! Ezekről serény elmével gondolkodjunk, ezeket teljes kívánsággal kívánjuk, hogy ezekre hamar eljuthassunk.”

Pápai Páriz Imre

„Célozz a mennyre, és a föld lábaid előtt hever. Célozz a földre, és egyiket sem kapod meg.”

C. S. Lewis

„Isten ugyanaz az Isten – mennyben és földön egyaránt. De én nem leszek ugyanaz az ember.”

Richard Baxter

„A mennybe vezető út felívelő. Hozzá kell tehát szoknunk a hegymászáshoz, jóllehet ez nehéz, fáradságos, és ellenkezik testünk természetes vágyaival.”

Jonathan Edwards

„Inkább mennék a mennybe egyedül, mint csoportosan a pokolba.”

R. A. Torrey

„Milyen édes a pihenés a fáradtság után. Milyen édes lesz a menny, mikor utunk végére érkezünk.”

George Whitefield

„Ó, dicsőséges állapot! Kimondhatatlanul kívánatos! Bűn nélkül, átok nélkül, halál nélkül, szomorúság nélkül, fájdalom nélkül, kísértés nélkül. De Istennel, a mi Istenünkkel örökre. Teljes szentségben, teljes áldásban, teljes életben, teljes öröm-

ben, teljes győzelemben és teljes dicsőségben örökkön-örökké. Minő dicsőséges kép ez! Jövel, Uram Jézus! Jövel, hamar!”

Edward Bickersteth

„Az értelem, az intellektuális kíváncsiság, a képzelet, az esztétikai ösztönök, a szent érzelmek, a szociális affinitás, az erő és a hatalom kimeríthetetlen forrásai – amelyek az emberi lélekben találhatóak, mind-mind tevékenyek lesznek a mennyben, és kielégülést is nyernek.”

A.A. Hodge

„Az élet túl rövid itt, túl körülhatárolt, hogy az ember bámulatos isteni adottságainak és törekvéseinek csúcát képezze. Éppen hogy túljutott a teljes és értelmes életre való felkészülésen, és máris mennie kell...”

Lorraine Boettner

„A menny az a hely, ahol a hit látássá válik.”

Edward Donnelly

„A menny ott kezdődik, ahol a bűn megszűnik.”

Thomas Adams

„Az én Atyámnak házában sok lakóhely van, ha pedig nem volna, megmondtam volna nektek. Elme- gyek, hogy helyet készítssek nektek. És ha majd elmegyek, és helyet készítetek nektek, ismét eljövök, és magamhoz veszek titeket; hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.”

János 14,2-3

Válogatta, és fordította: Szőke Imre

Isobel Kuhn

1901-1957

Isobel Kuhn férjével együtt misszionáriusként szolgált Kínában és Thaiföldön. Bár keresztyén családban nőtt fel, megtéréséhez mégsem vezetett „egyenes” út. Isobelnek meg kellett küzdenie a Biblia „tudományos” (liberális) kritikájának támadásával, így harcai sok tanulsággal szolgálhatnak számunkra is.

Sam és Alice Miller lányaként Isobel keresztyén családban született. Édesapja a helyi presbiteriánus gyülekezet presbitere volt, tehát Isobel olyan családban nőtt fel, ahol sokat hallott Krisztusról. Isobel testvéreihez hasonlóan keresztyén nevelést kapott, az Úr napjának megünneplése ugyanúgy életének természetes része volt, mint a tanulás vagy a játék. Már kislányként vágyott arra, hogy majd egyszer tanárnő lehessen, és amikor tanulmányait jó eredménnyel zárta, elérkezett az idő, hogy egyetemen tanuljon tovább. Édesapja – tudván azt, hogy az egyetemi tanárok között lesznek liberálisok is – megpróbálta lányát felkészíteni arra, hogy bár otthon a Bibliát mindig Isten tévedhetetlen beszédé-

nek tekintették, az egyetemen találkozni fog olyanokkal, akik más álláspontot képviselnek. Ezek után Isobel úgy gondolta, hogy megfelelően felkészült, hogy megálljon hitében az egyetemen is. Ám – mint később kiderült – a támadások teljesen felkészületlenül érték.

„Ebben a világban természetesen senki nem hisz már Mózes első könyvének mítoszaiban” – kezdte első óráját egyik professzora, s közben végigtekintett az első éves hallgatókból álló csoporton. „Vagy van valaki, aki mégis azt hiszi, hogy a teremtés története igaz?” – Isobel és még valaki más emelte csak fel a kezét. A tanár elmosolyodva azt mondta nekik, hogy csak azért hiszik ezt, mert szüleik így tanították nekik, majd folytatta az órát. Isobel első hallásra felháborodott a tanár megjegyzésén, de mégsem tudta kivenni a fejéből a hallottakat. Valóban csak azért hisz a Bibliában, mert a szülei, akik a legtöbbet jelentik számára, azt tanították, hogy igaz? De ez valóban igazzá teszi? Milyen objektív vizsgálattal lehetséges bizonyítani Isten létezését? Ezeket végiggondolva Isobel úgy döntött, hogy modern tudományos vizsgálattal igyekszik kérdést keresni válaszaira. Új gondolataival telve az imádságot is teljesen értelmetlennek találta, hiszen az imákra adott válaszok sem bizonyítják Isten létezését, lehet, hogy csak azért történnek úgy az események, mert az ember jobban akarja, hogy bekövetkezzenek. És amúgy is, mi értelme olyasvalakihez beszélni, aki lehet, hogy nem is létezik?

Gondolkodásával párhuzamosan szokásai is változtak. Nem élt kicsapongó életet, de az esti gyülekezeti alkalmak helyett inkább a színját-

zásban és a táncban lelte örömét. Az egyetem második éve alatt egyre szorosabbá vált a kapcsolata egy fiúval, aki nemsokára – titokban – el is jegyezte. Életében először Isobel a világgal együtt haladt, és ezt nagyon élvezte.

Újfajta szabadságán legelőször az ütött sebet, amikor vőlegénye nála is szabadabbnak érezte magát, és egy másik lánnyal is randevúzott. Ez az eset nagyon megviselte Isobel, és oda jutott, hogy ha nem lehet azé, akit szeret, akkor az élete is értelmetlen. Mivel tudta, hogy a fürdőszobában van egy „mérég” feliratú üvegecske, elgondolkozott azon, hogy elég lenne csak azt kiinnia. Ám amikor elindult a fürdőszoba felé, édesapja álmában háromszor is fölnyögött. Isobel ráébredt, hogy tétlenül mekkora fájdalmat okozna a szüleinek, így ugyan nem a pokoltól való félelem (hiszen arról azt mondta magának, hogy nem is létezik), hanem a szülei iránt érzett szeretete miatt nem vetette el magától életét. Ám ahogy az ágya szélén ült, még nyomorultabbnak érezte magát. Hirtelen eszébe jutott egyetemi professzorának kedvenc idézete: „Az Ő akaratában van reménységünk” (Dante). Isobel ráébredt arra, hogy Dante csak akkor mondhatta ezt, ha hitt is Istenben. Kezét a feje fölé emelve Isobel halkán egy imádságot mondott el: „Isten, ha vagy, és ha bebizonyítod nekem, hogy létezel, és békét adsz nekem, Neked adom az egész életem. ...oda megyek, ahová küldesz, mindenkor engedelmességek fogok Neked.” Majd magára húzta a takarót, és várta az újabb álmatlan éjszakát. Ám mikor kinyitotta szemét a pár pillanatnak tűnő alvás után, egész szobája a de-

cember reggeli napfényben fürdött!

Isobel tartotta magát fogadalmához, és bár Istennel kapcsolatos kétségei továbbra is megmaradtak, próbálta Istent keresni. Ám ahogy felütötte Bibliáját, egyből megjelentek az egyetemen tanult „kritikus” gondolatok. „Hiszen bizonyosan nem Mózes írta a Biblia első öt könyvét, mit kezdjek akkor olvasni?” Eszébe jutott, hogy Jézus történelmisége vitán felüli, így az evangéliumokat kezdte el tanulmányozni – magányosan, másoknak erről mit sem szólva. Lassan kezdett Isten létezéséről megbizonyosodni, imáira ugyanis állandó válaszokat kapott. Majd egyik napon édesapja hívására elment egy keresztyén előadásra, ahol megdöbbenve tapasztalta, hogy az előadó racionális érvekkel cáfolta meg a liberális bibliakritika érveit. Isobel ezekkel az érvekkel korábban soha sem találkozott. Ahogy szénézett az előadás résztvevői között, édesapja egy régi barátja üdvözölte. Köszöntése nagyon meglepte a lányt, hiszen a férfi azt mondta neki, hogy 7 éve imádkozik őérte. Isobel 7 évvel azelőtt fordított hátat gyermekkorra hitének... A következő vasárnapon már újra a templomban volt.

Isobel megtérése nem hozott kívülről látható gyökeres változást életében, de Isten még sokat formálta őt. 1922-ben befejezte az egyetemet, ám a tanítás korántsem ment könnyen. A gyerekek érdektelensége és az ebből fakadó sikertelenség nagyon elcsüggesztette a fiatal lányt. Útmutatást keresett, eleinte világi tanácsra a frenológiábanⁱ, míg végül szállásadója, Whipple asszony tanácsára a Bibliához fordult. Az idős hölgy látta, hogy a fiatal lánynak mélyen meg kell gyökereznie a bibliai igazságokban, hogy a világ árjával el ne sodródjon, ezért segítette neki eljutni egy keresztyén konferenciára. Látva némely érettebb keresz-

tyén életét és az Úr iránti vágyódását Isobelben is feltámadt a vágy egy Istennel való mély, belsőleges kapcsolatra. Ehhez először a bibliaolvasását kellett megreformálnia. Ez nem volt könnyű, hiszen a körülmények abban a házban, ahol akkorig más fiatalokkal együtt lakott, nem igazán kedveztek az elcsendesedésnek. A többiek gyakran éjszakába nyúlóan játszottak, táncoltak, vagy éppen kártyáztak, reggel pedig az előtte álló órák miatti izgalom miatt nem tudta az Igét elmélyülten tanulmányozni. Isobel azt kérte Istentől, hogy segítsen neki felkelnie éjjel 2 órakor, amikor a házban már mindenki elcsendesedett, hogy egy órát imával és igeolvasással tölthesse. Isten megáldotta elhatározását: „Megtanultam a Krisztussal való közösséget, egy élő, személyes kapcsolatot, amely így minden másnál kedvesebbé vált számomra az életemben” – írta később.

A következő keresztyén konferencián, amelyre Isobel eljutott, az egyik előadó, James Fraser a Kínában misszionáriusként eltöltött tapasztalatairól számolt be. Fraser a lisuk között szolgált, akik Kína egyik elszigetelt hegységében laktak. A nyelvüket nagyon kevesen tudták, és az evangélium üzenete sem jutott

el hozzájuk. Animistákⁱⁱ voltak, és Fraser volt az első, aki egy társával együtt megtanulta nyelvüket, hogy az evangélium üzenetét eljuttathassa hozzájuk. „Több misszionáriusra van szükségünk – szent életű fiatal emberekre, akik képesek vállalni az ezzel járó szűkölködést és magányosságot”ⁱⁱⁱ – fejezte be beszédét a férfi. Isobel szívében Isten vágyat ébresztett a szolgálatra, és édesanyja heves tiltakozása ellenére úgy döntött, hogy hirdetni fogja Krisztust a lisuk között.

Isobel így szülei házából a Moody bibliaiskolába került, ahol a szolgálatra való felkészülés alatt megismerkedett John Kuhn-nal, akinek szívében szintén az Úr gyújtott vágyat a kínai szolgálatra. 1929-ben Kínában, „fogadott hazájukban” házasodtak össze, majd 1930 márciusában megkezdték szolgálataikat a lisuk között. Nem a legkönnyebb időszakban hirdették az evangéliumot, a II. világháborút és az azt megelőző vészterhes éveket Kínában sem volt egyszerű átvészelni. Szolgálatuk során John és Isobel felismerte, hogy a legnagyobb hatást úgy érhetik el a lisuk között, ha közülük való keresztyén vezetőket képeznek, akik saját népük tanítóivá válhatnak majd. Nyilván Isobel

is emlékezett arra, hogy a keresztyén konferenciáknak milyen szerepe volt a saját életében. Ezek a gondolatok ihlették az Esős Évszak Bibliaiskolát. Az elnevezés onnan származott, hogy a száraz évszakban a lisuknak keményen kellett dolgozniuk, hogy elegendő élelmiszert termeljenek családjuk részére, és így csak az esős évszakban volt lehetőségük arra, hogy időt szakítsanak a tanulásra. Persze nemcsak ez jelentett nehézséget, hiszen az esős évszaki áradások és földcsuszamlások miatt a résztvevők sokszor csak az életük kockáztatásával tudtak eljutni a bibliaiskolába. Ráadásul a kínai kommunista rezsim sem bánt barátságosan a misszionáriusokkal.

John és Isobel 1950-ig szolgáltak a lisuk között. 1951-54 között Thaiföldön találjuk őket szolgálatban. Ekkora azonban kiderült, hogy Isobelnek rákja van, így életének utolsó három évét otthon töltötte. Ez utolsó időszakban több könyvet is írt, amelyek nagy hatással voltak a misszionáriusi szolgálatra, különösképpen a lisuk között.

Csodálatos látni Isobel életében azt, hogy Isten pont őt küldte a lisuk közé. Azt az Isobelt, aki amikor Isten létezését elvetette, olyan félelmet és ürességet tapasztalt, hogy

kész lett volna az életét is elvetnie magától, ha az Úr nem akadályozza meg őt ebben. De Isten kősziklára állította a lábát, és szolgálni küldte őt a lisuk közé, akik nem tisztelve a személyes és mindenható Istent, szintén félelmeik rabságában éltek. Isten nemcsak megváltja az övét, hanem szolgálni is küldi őket, hogy a hozzájuk hasonló problémával küszködőket Krisztus felé irányítsák.

Szabó Péter András

Jegyzetek

ⁱ Frenológia: régi, tévesnek bizonyult elmélet, amely szerint az emberi koponya külső formája és az értelmi és erkölcsi tulajdonságok között kapcsolat áll fenn. Ezekből esetenként az adott személy jövőjére vonatkozó következtetéseket is megpróbáltak levonni.

ⁱⁱ Az animizmus (a latin „animus” = lélek szóból) olyan vallási elképzelés, amely szerint minden élőlényben, élettelen tárgyban lélek (szellem) lakozhat.

ⁱⁱⁱ Idézi Irene Howat: *Gold from Dark Mines*, Christian Focus, 2005., 198. old.

^{iv} Több könyve (mint például az önéletrajzi ihletésű *Akik engem keresnek*) magyarul is megjelent.

Az órabér

A családfő a hosszú, nehéz nap után fáradtan és feszülten tért haza munkából. Késő volt már, és 7 éves kislánya az ajtóban állva várta őt. Köszöntötték egymást, majd a gyermek megszólalt:

– Apu, kérdezhetek valamit?
– Kérdezz csak – felelt az apa.
– Mennyi pénzt keresel egy óra alatt?

– Ez nem a te dolgod! Miért kérdezel ilyeneket? – mondta az apa ingerülten.

– Csak tudni szeretném. Kérlek, apu, mondd meg nekem, hogy mennyit keresel egy óra alatt – kérlelte a kislány.

– 20 dollárt, ha nagyon tudni akarsz.

– Ó! – szólta a fiúcska, és búsan lehajtott a fejét. Aztán felnézett, és ezt kérdezte:

– Apu, kérhetek tőled kölcsön 10 dollárt?

Az apa elveszítette a türelmét.

– Na, ide figyelj, fiam, ha csak azért akartad tudni a keresetemet, hogy kölcsönkérj tőlem valami bugyuta játékra vagy más szamárságra, akkor most gyorsan elmész a szobába, és szépen elgondolkodsz az önzőségeden. Ezenkívül még csak 7 éves vagy, és a 7 éveseknek semmi szükségük nincs pénzre. Minden nap keményen dolgozom, hogy pénzt keressek neked és anyunak, ma is hosszú és nehéz napom volt, szóval semmi időm nincs arra, hogy ilyen-olyan kölcsönökről beszélgessek veled.

A kislány csöndben elment a szobájába, és becsukta maga mögött az ajtót. Az apa kb. 1 óra múlva lehiggadt, és elgondolkodott azon, hogy milyen gorombán beszélt a fiával. Talán mégis valóban jó oka volt 10 dollárt kérni, hiszen sosem tett ilyet

korábban. Odament a gyerekszobához, és bekopogott.

– Bejöhetek?

– Igen, apu – felelte a kisfiú.

Gondolkodtam, és úgy látom, hogy túl kemény voltam hozzád az imént – mondta az apa. Zűrös napom volt ma, és rajtad töltöttem ki a haragomat. Tessék, itt van a 10 dollár, amit kértél.

A gyerek felállt, és az örömtől sugárzó arccal ezt mondta:

– Ó, apu, köszönöm!

Ekkor a fiúcska odament az ágyához, benyúlt a párnája alá, elővett néhány összegyűrdött bankót, és elkezdte számolni. Az apa, látva, hogy a fiának már van pénze, ismét dühös lett.

– Miért kellett neked még pénz, ha már van? – morogta vörösödő fejjel.

A gyerek felnézett az apjára.

– Azért, mert eddig nem volt elég, de most már van – válaszolta.

– Nos, mire kell az neked? – kérdezte az apa.

– Tessék, apu, 20 dollár. Megvehetem tőled 1 órát?

„Ti apák pedig ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek az Úr tanítása szerint fegyellemmel és intéssel.” (Ef 6,4)

„Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, testvérszeretők, könyörületesekek, alázatosak.” (1Pt 3,8)

„Ti apák, ne ingereljétek gyermekeiteket, nehogy bátortalanokká legyenek.” (Kol 3,21)

Az E-mail Ministry nyomán fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál

Van-e hited?

Ebben a világban sok eredeti dolognak van hamisítványa. Ez nemcsak a márkás bolti termékekre, hanem elvi kérdésekre, így a hitre is vonatkozik. Helyesebb lenne tehát úgy feltenni a kérdést, hogy van-e igaz hited? Ez a kérdés viszont azt sugallja, hogy van hamis hit is. Továbbá azt is, hogy lehet, és kell is különbséget tenni hamis és igaz hit között. Ez viszont újabb kérdést vet fel: van-e olyan illetékes személy, aki különbséget tesz igaz és hamis hit között? Hiszen mindenki a magáét tartja igaznak: a muszlim, a hindu, a zsidó, a keresztyén. Egyáltalán: mitől igaz az egyik hit, és mitől hamis a másik?

Ha logikusan gondolkodunk, azt mondhatjuk, hogy a hamis hit azért hamis, mert hamis a forrása és a tárgya; az igaz hit pedig attól igaz, hogy az igazság a tárgya. Igen ám, de így már elkerülhetetlen számunkra az a kellemetlen kérdés, hogy van-e igazság? Mert csak abban az esetben beszélhetünk igaz hitről, ha beszélünk igazságról, mégpedig abszolút igazságról, ami alapján eldöntjük egy hitnek az igaz vagy hamis voltát.

Ha ugyanis nincs igazság, minden relatív. Relatív az, hogy mi a jó, és mi a rossz, mi a szép, és mi a csúnya, mi illik, és mi nem illik, mi hasznos, és mi káros, stb. Ha az igazság relatív, akkor az arra támaszkodó hit is relatív. Ha nincs igazság, mindegy, hogy miben hiszel. Hihetsz önmagadban, hihetsz a józan észben, hihetsz a logikában, hihetsz az evolúcióban, hihetsz az emberi ártatlanságban, hihetsz egy pártban, stb. Mi marad, ha nincsen igazság, illetve ha nincsen igaz hit?

Ha nincs igaz hit, nem marad más hátra, mint a szubjektivizmus.

Eszerint a hit nagyon személyes dolog, és mindenkire magára tartozik, hogy hogyan és miben hisz. Ha a hit egyéni kérdés, akkor teljesen mindegy, hogy Buddhában, Allahban, a Bhagavad Gitában, a természetgyógyászatban, a tenyérjósban, a horoszkópban, az érzelmekben vagy éppen Jézus Krisztusban hiszünk. Így bizonytalanná válik a hit, mert nem lehet tudni, hogy hol van az igazság, hogy kit, meddig és mire fog megtartani az, amiben bízik.

Ha nincs igaz hit, nem marad más, mint a bizonytalanság. Nem tudhatom, hogy ez a hit bírni fogja-e a szakítópróbát, hogy működni fog-e akkor is, amikor anyagi, egészségi, lelki problémákkal küszködök, vagy amikor az élő Istennel kell majd szembenéznem. Ha nincs igaz hit, akkor állandó bizonytalanságban leszek.

Ez alapján mondhatnánk azt, amit Soren Kierkegaard (1813-1855) dán író, filozófus mondott, hogy a hit nem több, mint egy vak ugrás. „...ha a racionális ember az élet valódi kérdéseivel – mint cél, értelem – akar foglalkozni, félre kell tennie a velük kapcsolatos racionális gondolatokat, és egy gigantikus, irracionális ugrást kell végrehajtania” – mondja a felvilágosult

filozófus (idézet Francis Schaeffer „Aki van” című könyvéből). Ezzel azt mondta Kierkegaard, hogy valójában az életnek nincsen semmi értelme, s ha van is, nem tudhatjuk, hogy mi az, csak találgathatunk. Vannak kérdések, de nincsenek válaszok. Marad hát a „próba-szerencse” elv alkalmazása: hátha összejön. Hátha pont nekem összejön. Ez volt a 19. század „fénye”, ez volt „az ész győzelme”, amelyben az ember ellentmondásos módon félretette a rációt. Marad tehát a „félelem és reszketés”. De mit mondhatunk a hitről a Biblia alapján? Mi valójában az igaz hit?

1. A hit ésszerű dolog.

„Ez a legnagyobb butaság, amit életemben hallottam” – gondolhatná valaki. Aki ezt gondolja, valószínű, hogy csak az előítéletei miatt látja így. Azért, mert nekünk – tévesen – azt tanították, hogy a hitnek semmi köze nincsen a racionalitáshoz, és azt, hogy a hit és a tudomány ellentétben állnak egymással. A felvilágosult filozófusok is erre a következtetésre jutottak.

Ha viszont a hit nem racionális, vagyis nincsen semmi tudásbeli eleme, akkor tartalmatlan, vagy mondhatnánk úgy is, hogy értelmetlen. Ilyen tartalom és tudás nélküli „hitel” rendelkeztek sokan a középkori hívek közül, akik nem ismerték az evangéliumot, nem ismerték a Bibliát, és nem ismerték Istent. Azt tanították nekik, hogy higgyenek feltétel nélkül az egyházban, mert az egyház majd üdvözíti őket. Nem baj, ha az egyszerű ember nem érti mindazt, amit a „pap” a liturgia során elmond, a lényeg az, hogy higgyenek az egyházban.

Nem véletlen, hogy a reformátorok hangsúlyozták a helyes ismeret, tudás fontosságát. Maga Kálvin így nyilatkozik: „Nem azért nyerjük el

az üdvösséget, mert készek vagyunk bármit igaznak elfogadni, amit az egyház előír, vagy mert az Írásokban való tudakozódás és az ismeret megszerzésének feladatát az egyházra hárítjuk. Hanem akkor üdvözülünk, ha tudjuk, hogy Isten a mi kegyelmes Atyánk, és Krisztus elvégezte a békéltetés szolgálatát (2Kor 5,18-19), és nekünk adatott igazsággul, szentségül és az életre. Ez a tudás nyit kaput a Mennyek Országára felé, nem pedig az érzéseink követése.”*

„Nem lakozhat Isten a szívemben, ha nincs a fejemben. Mielőtt hiszek valamiben, tudnom kell, hogy mi az” – mondja egy ma élő teológus, R.C. Sproul.

Ha a hit racionális dolog, ebből még két dolog következik.

(1) *Szükséges egy ismeretforrás, vagyis szükségünk van információra.* Ilyen tekintetben a hit fogalmát nem szabad a keresztyén hitre redukálni, hiszen ahhoz is hit kell, hogy a reggeli híreket elhiggyem. Fontos azonban, hogy az ismeretforrás megbízható legyen. Attól lesz igaz hitem, ha megbízható az információ, amit elhiszek.

A felvilágosult filozófusok arra a következtetésre jutottak, hogy nem áll rendelkezésünkre egy ilyen megbízható ismeretforrás vagy kijelen-

tés. Vagyis a hitünk csak vak ugrásnak nevezhető, mert semmit sem lehet tudni biztosan. Ez egy kicsit hasonlít a középkori tudatlansághoz, de mégis más. Eredményét tekintve hasonlít, mert ismeret nélkül és sok hamis ismerettel sem lehet üdvözülni. Más olyan értelemben, hogy akkor keveset tudtak az emberek, most meg sokat tudunk, de ugyanúgy bizonytalanok vagyunk. Sok nyelven olvasható a Biblia, mégis sokan kételkednek benne. Vagyis itt vagyunk a XXI. században, és a helyzetünk nem sokkal jobb, mint a középkorban. Nem tudjuk, hogy miben vagy kiben higgyünk.

A mi válaszuk az, hogy a Biblia az az ismeretforrás, amelyben megbízhatunk. Számos bizonyítékról tudunk, amelyek alátámasztják a Biblia hitelességét. Számos ember tanúságot tesz arról, hogy Isten a Biblia által megváltoztatta, jobbra tette életét. De a Biblia elsősorban azért megbízható, mert az Isten szava, és Isten megbízható Isten. Ez a könyv tévedhetetlen diagnózist ad az ember helyzetéről, problémájáról, és a megbízható kezelést is ez a könyv mutatja be nekünk. Az ember legnagyobb nyomorúsága ugyanis az, hogy fellázadt Isten ellen, és függetlenítette magát Istentől. Az ember meghalt lelkileg. Minden ember

bűnben születik, és Isten haragja van rajta. De a Biblia arról is beszél, hogy Jézus Krisztus a bűnös ember egyedüli esélye, reménysége. Óálta-békül meg velünk a szent Isten, Aki ellen vétkeztünk. Ő hozott helyettes és engesztelő áldozatot a bűnös emberért. Ez az az ismeret, amely nélkül nincsen üdvösség.

Fontos tehát, hogy jó tartalma legyen hitünknek. Ugyanis ma legalább olyan veszélyesen jelen van a hamis hit, mint a hitetlenség. Sokan mondják, hogy hisznek Istenben, sőt, hisznek Jézus Krisztusban, de ha tüzetesebben megvizsgáljuk a hitüket, vagyis azt, hogy mit gondolnak erről a Krisztusról és erről az Istenről, kiderül, hogy tulajdonképpen csak tartalmatlan vagy rossz tartalommal bíró kifejezésekben hisznek. Ha valaki azt mondja, hisz Istenben, még nem elég, hogy üdvözüljön. Nem mindegy ugyanis, hogy ki az az Isten, akiben hisz.

(2) *Szükséges, hogy megismerjük ezt a Kijelentést.* Nem elég, hogy van rádióm, ha nem kapcsolom be, hogy meghallgassam a híreket. Hasonlóképpen nem elég, ha van Bibliám, ha nem olvasom, és nem kutatom azt.

Ismered-e Istent? Ismered-e Jézus Krisztust? Ismered-e a megváltás útját? Ha nem, akkor szerezz ismeretet a Bibliából, mert nem lakozhat a szívedben Isten, amíg nem lakozik az elmédben.

2. A hit meggyőződés.

Az ismeret nem elég önmagában. Az ismeret senkit sem tesz hívővé. Valaki megtanulhatja kívülről a Bibliát, netán taníthatja is, mint egy világirodalmi művet, de ha nem hiszi, hogy mindaz, ami ott le van írva igaz, akkor nincsen igaz hite. Hogy az ismeret önmagában nem elég, azt mi sem bizonyítja jobban, mint

az ördög „hite”. Az ördögnek ugyanis is van ismerete Istenről, tulajdonképpen jobban ismeri Istent, mint mi valamennyien. Noha sokat tud az ördög, mégsem nevezhetjük hívőnek, hiszen Isten és az ember ellensége. Tehát az ismeret, a tudás nem elég a hithez. „Te hiszed, hogy az Isten egy. Jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnak” (Jak 2,19).

Nem minden megismerésből lesz meggyőződés. Sőt, sok esetben éppen azért nem lesz meggyőződés a megismerésből, mert az illető „megértette”, hogy miről van szó. Pál apostol sokszor került előkelő emberek elé. Egyszer egy magas pozíciójú római méltóság, Fesztusz előtt volt, akinek vallást tett hitéről. Amikor Fesztusz megértette, hogy ez a hit a test feltámadásáról is szól, akkor ezt mondta Pálnak: „Bolond vagy, te Pál! A sok tudomány téged örülségbe visz” (Apcsel 26,24). Miért reagált így? Azért, mert Pál apostol megismertette vele a keresztyén hit tartalmát. Éppen a megismerés miatt ábrándult ki a hitből, s nem azért nem jutott el a hitre, mert nem volt ismerete, hanem azért, mert bolondságnak tartotta azt, amit megismert.

A hit tehát a Bibliában kijelentett igazságok megismerése, és az arról való meggyőződés. De nemcsak ennyi.

3. Az igaz hit bizalom és elkötelezettség.

Nem elég ismerni, és egyetérteni egy tanítással. Nem elég azt mondani: tudom, hogy a Biblia igazat mond; tudom, hogy Jézus Krisztus azért jött, hogy a bűnösökért meghaljon; tudom, hogy akik hisznek Krisztusban, ha meghalnak is, élnek. Még ez sem elég. Hiszen az ördög – ha újból őt vesszük példának – nemcsak ismeri Istent és a Bibliát, ha-

nem tisztában is van azzal, hogy mindaz, ami ott le van írva, igaz. Nincsen kétsége annak igazságáról, mégsem hívő a szó igazi értelmében.

A hit személyessé kell, hogy váljon az életünkben. El kell fogadnunk Krisztust személyes Megváltónknak, és az életünk meg kell, hogy változzon. A hit cselekedet nélkül halott. Ahol van hit, ott szükséges, hogy történjen egy gondolkodásbeli és életmódbeli változás is. Ahol a hit megjelenik, ott az Istenre való hagyatkozás is meg kell, hogy jelenjen. „Én Uram és én Istenem” – hangzott el a hívő Tamás ajkáról. A hit kéz, amellyel megragadjuk Krisztust (Zsid 6,18). A hit szem, amellyel ránézünk (Zsid 12,2). A hit száj, mellyel belőle táplálkozunk (Jn 6,48-58). A hit láb, mellyel feléje szaladunk (Péld 18,10).

Van-e hited? Van-e igaz hited? Van-e helyes ismereted Istenről, Krisztusról, bűnről, üdvösségről? Ki az az Isten, akiben bízol? Van-e meggyőződésed, vagy csak ismered a Biblia tartalmát, de nem hiszed az üzenetét? Van-e személyes hited Krisztusban? Hiszed-e azt, hogy Ő meghalt a te bűneidért? Vigyázz, nem mindegy, hogy azt mondod: hiszem, hogy Krisztus igaz volt, vagy azt, hogy hiszek Krisztusban. Nem mindegy, hogy tudod a megoldást, vagy alkalmazod azt. Nem mindegy, hogy csak tudod, hogy van keskeny út, vagy valósággal azon is jársz. Isten könyörüljön rajtad, hogy hited igaz hit legyen, hogy ne csalódást okozzon neked, hanem eljuttasson az igaz hit céljához, a lélek üdvösségéhez. Ámen.

Sikó Mihály

* James Montgomery Boice: *Mi történt a kegyelem evangéliumával?*, 181. o.

Az ima hatása

Azt mondják, hogy az alázatos szív őszinte imádsága megváltoztatja a dolgokat. De valóban megváltoztat bármit is? Ó, igen, valóban!

Megváltoztatja-e az ima a jelenlegi helyzetedet, a körülményeidet?

Nem, nem feltétlenül, de megváltoztatja a látásmódodat, amellyel ezekre tekintesz.

Megváltoztatja-e az ima a jövődet pénzügyi szempontból?

Nem, nem feltétlenül, de ráirányítja a figyelmedet arra, hogy szükségleteidet az Úr kegyelméből tölti be.

Megváltoztatja-e az ima a körülötted lévő embereket?

Nem, nem feltétlenül, de megváltoztat téged, ami által meglátod, hogy a hiba nem mindig a másokban van.

Megváltoztatja-e az ima a megbánt múltadat?

Nem, nem változtatja meg, de megváltoztatja a jövőre vonatkozó reménységedet.

Megváltoztatja-e az ima az összetört testeket?

Nem, nem feltétlenül, de rámutat testi és lelki erőd Istentől eredő forrására.

Megváltoztatja-e az ima az életedet általad megmagyarázhatatlan módon?

Ó, igen, feltétlenül! És ez a változás mindig belül, a szívedben történik!

Tehát megváltoztat-e az ima bármit is? Igen! Valóban! *Mindent megváltoztat!*

„Az alázatosok kívánságát meghallgatod, Uram. Megerősíted szívüket, feljűk fordítod füledet.” (Zsolt 10,17)

„...mert igen hasznos az igaznak buzgósgos könyörgése.” (Jak 5,16)

Az E-mail Ministry nyomán fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál

Isten, aki megerősít

„És a világ erőtleneit választotta ki magának az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket.” (1Kor 1,17)

Gyermekkoromat édesanyám segítségével lelkészünk tanításai mellett töltöttem el. Elfogadtam, amit mondott, de nem tudtam, nem értettem, hogy mire jó ez. Növekedtem, és kezdtem megérteni, próbáltam aszerint élni, de ez természetesen nem ment. 16 éves koromig folyamatosan növekedtem a hitben. Részt vettem Győrben egy baptista konferencián, és ott történt, hogy az utolsó előtti nap a lelkész feltett egy kérdést: Odaadtad-e már életed Jézusnak? Gondolkodtam, és a válaszom nemleges volt. Kimentem a többiekhez, felmentünk egy szobába, ahol három emberre jutott egy lelkész, imádkoztunk vele, és ott lettem életem Jézus kezébe. Hogy ott tértem-e meg, nem tudom pontosan, de ez az esemény egy nagy fordulópont volt, az biztos.

Utána Isten próbák elé állított, rendelt mellém egy lányt is, akit majd el is vett. De akkor nagyon sokat segített, hogy mellettem volt, és ezért is köszönettel tartozom Istennek. Akkoriban úgy éreztem ma-

gam, mint szamar a ködben, semmit nem láttam, nem értettem, csak hittem, és reméltem, hogy Isten megsegít. Ez az állapot kisebb-nagyobb hullámokkal hat hónapig tartott.

A megerősödés nagyon hirtelen jött, szinte a semmiből. A mai napig csak hálát tudok adni Istennek azért, hogy nem hagyott el, hogy egy hitvalló közösségbe helyezett! Azóta úgy érzem, a hitem egyre csak nő, felfelé ível, ám sokszor a mai napig is csüggedek, mert elfelejtem, hogy ki is az én Uram. Ezért, amikor rájövök, hogy csüggedésem hiábavaló, imádkozom Istenhez, és Ő mindig megerősít. Harcolok az érzelmeimmel, a világgal, szinte mindennel. Sokszor úgy érzem, minden hiába, és ekkor eszembe jut Isten, és újra békességem lehet, mert az Ő kezében érzem magam, és ott semmi baj nem érhet, mert tudom, hogy minden a javamra válik. Ezért nap mint nap hálát adok Istennek, hogy ismerhetem, és hogy mehetek Hozzá, bármi bajom legyen, és hálát adhatok, ha valamit ad! Mivel minden nap ad, nem is keveset! Legyen mindenért dicsőség Néki!

Szölösi Ákos

„Isten abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk.” (Róm 5,8)

Vallásos családba születtem, reformátusnak kereszteltek. Szüleim fontosnak tartották, hogy hittanóra-ra járjak, ezért hat éves koromtól részt vettem a foglalkozásokon, leginkább kötelességtudatból. Istentiszteletre karácsonykor és húsvétkor mentünk el, ünnepi keresztyének voltunk.

1990-ben, tizenegy éves koromban nagymamám hosszan tartó betegsége után meghalt. Közvetlen környezetben ekkor szembesültem először az elmúlással. Gyerekfejjel azon kezdtem el gondolkodni, hogy miért mondják azt, hogy minden rosszban van valami jó? A halálban nincs is semmi jó.

1992-ben konfirmáltam. Ezt a hitoktatás zárásának és egyháztagságom végének, nem pedig kezdetének tekintettem. A gyülekezettől egy Bibliát kaptam ajándékba. Otthon kikerestem belőle azt a verset, amit áldás-ként mondott a lelkipásztor: „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egy-szülött Fiát adta, hogy aki hisz Őben-ne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen*” (Jn 3,16). Az üzenete ekkor még nem jutott el a szívemig. A Könyvek Könyvét becsuktam, és felfedtem porosodni a polcomra.

1993-ban gyülekezetünkbe új lelkész érkezett. Eljött hozzánk családlátogatásra, és elhívott ifjúsági bibliára. Az első alkalomra pusztán kíváncsiságból mentem el, de megérintett, amit hallottam: hogy az ószövetségi ígéretek, próféciák hogyan teljesedtek be az Újszövetségben. Nyil-

vánvaló lett számomra, hogy a Biblia egy hiteles könyv, alapozhatom rá az életemet. A következő összejövetelekre mégsem mentem el, inkább egy házibulit választottam, ahol azonban nem éreztem jól magam. Ettől kezdve viszont rendszeres résztvevője voltam a szombat délutáni alkalmaknak; hiányzott, ha kihagytam egy bibliórát. Lelkészünk elvárta az ifire járóktól, hogy Márk

evangéliumától kezdjek el olvasni a Szentírást napi rendszerességgel. Ezt számon is kérte, mindig érdeklődött, hogy hol tartunk, van-e kérdésünk. A napi igeolvasás által Isten megértette velem, hogy halálra ítélt bűnös vagyok, akiért Krisztus meghalt, és ingyen kegyelemből bűnbocsánatban részesít. Közben sok minden átértékelődött az életemben, az értékrendemben, de a Sátán is aktív volt. Azt hitette el velem, hogy nem is vagyok Istené, mivel bizonyos vétkeket sokszor elkövettem. Kétségek gyötörtek, ha összehasonlítottam hitéletemet a barátnőmével, lelkipásztoroméval. Hol vagy te hozzájuk képest? – gyötört kérdésével a Gonosz. Isten megmutatta, hogy a föl-

dön nincsenek tökéletes hívők. Ráadásul nem voltam biztos abban sem, hogy van-e örök életem. Nem tudtam, hogy halálom pillanatában a mennybe vagy a pokolba kerülök-e. Érdemeimre ott nem hivatkozhatok, mivel azok nem számítanak, ugyanis nincsenek. Vívódásaim közben az Úr bátorított, biztatott a következő Igével: „*Aki elkezdte benneteket a jó munkát, elvégzi a Krisztus Jézus napjára*” (Fil 1,6).

1996 nyarán egy hitmélyítő csendeshéten vettem részt a Zirc melletti Szépalmán. Itt bemutatkozásom mindenki elmesélte, hogy hogyan tért meg. Elmondtam, hogy a lelki életemben változások indultak el, azonban továbbra sem voltam biztos abban, hogy a halálom után a pokolba vagy a mennybe ju-

tok-e. Egész héten nyugtalan, zaklatott voltam emiatt. Otthon aztán a kezembe került egy kis füzet *Útban az életre* címmel. Elolvastam, majd Istenhez imádkoztam, megvallottam vétkeimet, és megköszöntem, hogy Jézus bűneim ellenére elfogadott. Ekkor nagy kő esett le a szívemről, békességem lett. Hálás voltam, hogy az Úr nem hagyott kétségek között vívódni az üdvösséget illetően sem. Hiszen ezt mondja: „*Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban. Akik hisztek az Isten Fia nevében, tudjátok meg, hogy örök életetek van*” (1Jn 5,12-13).

Isten nemcsak örök élettel, hanem munkával is megajándékozott.

2002-ben Győrben végeztem a Tanítóképző Főiskolán. A nyarat álláskereséssel töltöttem, de csak visszautasításban volt részem. Szeptember elején – amikor már elkezdődött a tanév – még nem volt munkám. Kilátástalannak tűnő helyzetemben Isten Igéjéből merítettem erőt: *„Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van, hogy ezt a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne magunknak. Mindennütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségkedünk, de nem esünk kétségbe; üldözöttek vagyunk, de nem elhagyottak, letipornak, de el nem veszünk.”* (2Kor 4,7-9). Aztán egy hét sem telt el, amikor a szomszéd városból hívtak, hogy helyettest keresnek. Az igazgató az azt mondta, hogy egy-két hónapról lenne csak szó, de az is elképzelhető, hogy maradhatok júniusig. Félévkor visszajött a tanító nő, akit helyettesítettem, viszont egy másik státusz megüresedett, mert egy pedagógus szülési szabadságra ment, ezért maradhattam. A harmadik tanévben a tantestület létszáma újra teljes lett, de egy kolléganő elköltözött, így az iskolában véglegesítettek. Ezt a három évet próbatételként éltem meg. Isten velem volt, még ha olykor el is csüggedtem, Ő nem hagyott magamra. Ezalatt két fontos dolgot kellett megtanulnom: hogy teljesen átadjam az életem feletti irányítást Istennek, és hogy ne legyek telhetetlen, ne akarjam előre tudni Isten teljes tervét az életemmel kapcsolatban.

Lenyűgöz Isten gondviselése, mellyel körülvesz nap mint nap. Sokat kell még formálnia, de tudom, hogy *„akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra szolgál”* (Róm 8,28).

Végh Viktória

A játék

Egy őszi nap végén egy egyetemi hallgató séta közben beszélgetett egy professzorral, aki a kedvességéről volt ismert mindenki előtt, és bölcs tanácsai alapján a hallgatók barátjának is nevezték.

Ahogy beszélgetés közben lassan haladtak a park sétányán, egyszer csak egy tisztáson megláttak egy pár gazdátlan, viseltes cipőt, amely – gondolták – azé a szegény emberé lehetett, akit a parkot gondozó cég foglalkoztatott. A diák megállt a cipő mellett, és odafordult a professzorhoz:

– Professzor, játsszunk egyet: vigyük el ezt a cipőt, rejtőzzünk

el itt az út mentén, és néz-

zük meg, hogy milyen

zavarodott lesz ez

az ember, amikor

majd visszajön,

és nem találja a cipőjét.

– Fiatal barátom

– felelt a professzor –

soha nem szabad mások kárára szórakoznunk. De nézze csak, maga jó módú ember, és szórakoztathatná magát ezáltal az ember által úgy, hogy abban még sokkal nagyobb öröme is lesz, mint a bújócskában. Tegyen egy-egy pénzürmét mindkét cipőbe, rejtőzzünk el, és nézzük meg, hogy mit tesz majd ez az ember, amikor felfedezi.

Így is tett a diák, majd odébb mentek, elrejtőztek a közeli fák mögött, és várták, hogy mi történik.

A szegény ember nemsokára befejezte aznapi munkáját, és visszajött arra a helyre, ahol a cipőjét hagyta. Amint húzta fel az egyiket, valami furcsát érzett benne. Megállt egy pillanatra, lehajolt, belenyúlt, és megtalálta benne az egyik érmét. Arcán a megdöbbenéssel vegyes csodálkozás

látszott. Csak állt ott, kezét előretartva, és meredten nézte a pénzt. Aztán megfordult, körülnézett egyszer, kétszer, háromszor, és ismét csak ámulatlan állt ott. Újra körülnézett minden irányba maga körül, de senkit sem látott a környéken. Végül eltette a zsebébe az érmét, és vette a másik cipőjét, hogy felhúzza. Ám a meglepetése ezúttal még nagyobb volt, mivel megtalálta a másik érmét is. Ekkor lehunyta szemmel térdre rogyott, majd az égre tekintett, és fennhangon hálát adott Istennek. Szívét kiöntve elmondta, hogy a felesége beteg fekszik otthon, hogy elfogyott a

kenyerük, és a gyermekeinek

nincs mit enni adnia, és

hogy ez az ismeretlentől

származó, a legjobb-

kor érkezett ado-

mány megmenti

a családját.

A diák mé-

lyen megindul-

va állt a fa mö-

gött, és szemei megteltek könnyel.

– Nos, barátom – szólalt meg a professzor – ugye ez a játék valóban sokkal jobban megörvendeztette, mint az, amit eredetileg tervezett?

– Professzor – felelte a diák – ma egy olyan leckét tanított meg nekem, amit soha nem fogok elfelejteni. Most már látom azoknak a szavaknak az igazságát, amit eddig nem értettem: „Jobb adni, mint kapni”.

„Mindent tekintetben megmutattam nektek, hogy milyen kemény munkával kell az erőtlenekekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert Ő mondta: Nagyobb boldogság adni, mint kapni.” (ApCsel 20,35)

Az E-mail Ministry nyomán fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál

Bevezetés az egyházkormányzat témaköréhez* (1. rész)

Olvasásra ajánlott igék gondolataink egyházkormányzati mederbe való terelése végett: ApCsel 20,28; 1Kor 14,32; 1Kor 14,40; Ef 4,11-13; Ef 5,21; Kol 1,18; Zsid 3,13; Zsid 13,17.

Két előzetes megjegyzést hadd tegyünk.

1) Ezek az előadások nem a mi jelenlegi helyzetünkről fognak szólni, nem is a ti helyzetetekről, hanem inkább arról az irányról, amerre haladnunk kell. De már az is jó, ha látjuk a helyes irányt! Tudniillik kevesen látják, s még kevesebben törekednek a jó irányba haladni. Az, hogy jelenleg ti illetve mi hol tartunk, egy külön előadást kívánna meg, hiszen egy hosszabb folyamat állomásait kellene közelebbről megvizsgálnunk.

2) Nem kimerítő ez az előadás, alapfogalmakat tárgyalok csupán, de ha egy picit is belemegyünk, mindjárt meglátjátok, milyen szerteágazó és mennyire komplex témakör ez – mennyi kérdést lehet felvetni, mennyi mindenről lehet vitázni, stb. Remélem, lesz idő arra, hogy ezekről beszéljünk. Nos, éppen azért, hogy ehhez kedvet kapjunk, hadd szóljak először...

I. Az egyházkormányzat fontosságáról

Az egyházkormányzat nem egy elvont, száraz, tét nélküli témakör – remélem, kiderül –, bár sokak számára ilyennek tűnhet. Nem is egy *ad iafora* (közömbös) kérdés, amiről a Szentírás szűkszavúan nyilatkozna, és ezért kinek-kinek a személyes szabadságában állna egy-egy elképzelést követni.

Azt viszont látni kell, hogy az *ekklézsiológia* s ezen belül a biblikus egyházkormányzat kérdéseinek tisztá-

tázása és főként alkalmazása nagy adóssága a magyar reformátusoknak. Ez az adósság mind a mai napig törlesztésre vár!

Kiindulópontunk az, hogy Jézus Krisztus az egyház feje (Ef 1,21-23; Ef 5,23; Kol 1,18). Amúgy is Övé a hatalom mennyen és földön (Mt 28,18) – az egyházban pedig különösképpen Övé kellene, hogy legyen! Krisztus vezeti az egyházat, az Ő elhívott szolgálói keresztül, akiket Igéje és Szentlelke által vezet. A hatalmat nekik delegálta, azaz őket bízta meg egyháza vezetésével. Erről Ő maga rendelkezett a Szentírásban. Képtelen gondolat, hogy az Atya elválasztott egy népet, Krisztus megváltotta, a Szentlélek összegyűjtötte – utána meg magukra hagyta őket, netalán a *személyes preferenciáinkra* bízta annak kormányzását. Nyilván, a Szentírásban nincs minden rögzítve (hány presbiteri ülés legyen, hányan legyenek a presbitériumban, stb.), de ami kijelentetett, ami az Igéből nagy biztonsággal levezethető, azt rögzítsük mi is! Ha hűségesek akarunk maradni az Igéhez, nem is tehetünk mást.

Nos, úgy látjuk a Szentírás alapján, hogy az ApCsel-ből illetve az

apostoli levelekből elég egyértelműen levezethető az újszövetségi egyház kormányzásának modellje. Persze sokak számára ez nem egyértelmű. Még evangéliumi vezetők számára sem. Ezt tárgyaltuk Sípos Ete Álmossal is 2006. márciusában egy három órás beszélgetés keretében a Nagyváradi téren. Kérdezte, hogy levezethető-e egy egyházkormányzati modell az ApCsel-ből és az apostoli levelekből. Mondtam, hogy igen. Ha nem lenne levezethető, mi az alternatíva? Káosz és szubjektívizmus. Vagy esetleg kezdjünk el magyar, angolszász, netalán holland modellről beszélni? Be kellett látnom: Álmos bácsi sem látja át az egyházkormányzás kérdéseit. Ez kiderült egy korábbi állításából is: „Vannak, akik azt várják, hogy hozunk létre [a BSZ] egy *bibliai mintájú* ún. *tökéletes* egyházat.”¹ Mi a gond a bibliai mintával? – kérdezzük. Kálvin is azt vallotta, hogy ez a bibliai minta levezethető a Szentírásból, sőt, alkalmazható is! Más kérdés, hogy Genfben nehézségei adódtak, amikor ezt be akarta vezetni. De Strasbourgban például könnyebben sikerült megvalósítania ebbéli törekvéseit.

Miért fontos tehát egy tiszta egyház kormányzati látás? Legalább három szempont miatt.

(1) Egy nem igeszerű kormányzat rengeteg egyházi anomáliát, problémát okoz. Maradjunk a magyar helyzetnél! Gondoljunk át lassan a következőket: népegyházi, azaz nominális egyháztagság (már a kezdetektől fogva), püspöki rendszer, a presbitériumok hiánya (illetve később nem megfelelő presbitériumok felállítása), a diakónusok teljes hiánya (mind a mai napig nincsenek jelen a gyülekezetekben, mint beiktatott tisztségviselők), a sákramentumok helytelen kiszolgáltatása, a kulcsok hatalmával való élés és visszaélés, az egyházfegyelem hiánya, a női lelkészség felbukkanása, a liberalizmus megtűrése (egy jól működő kormányzatnak ezt idejében észlelnie, és lépnie kellett volna), a tanfegyelem teljes hiánya, az ökumenikus közösségvállalás, az, hogy keresztyének nem rendezik problémáikat egymással, stb. – mind-mind egyház kormányzati kérdések (is).

(2) Egy nem biblikus vagy kevésbé biblikus egyház kormányzat nemcsak az egyház mindenkori működésében okoz komoly problémákat (lásd a felsoroltakat), hanem „kitermelhet” egy bizonyos típusú keresztyént, tagok és vezetők vonatkozásában egyaránt. Például nem mindegy, milyen államforma van egy adott országban: monarchia, köztársaság, diktatúra stb. Az adott államforma egy állampolgártípust és egy vezetőtípust is létrehoz, kitermel. Szembetűnő különbségek figyelhetők meg! Hasonlóképpen egyházi vonatkozásban is „kitermelődhetnek” bizonyos keresztyéntípusok:

(a) *Pápista/hierarchikus kormányzat* esetén lelki kiskorúság és függőség jellemzi a tagságot. A katolikus szemlélet ismerős: hagyd az eszedet a templom bejáratánál, azaz

nem lehet megkérdőjelezni a klérus tanítását, döntéseit. De még evangéliumi protestánsoknál is megfigyelhető ez: te jobban tudod, mi az Ige tanítása, mint X vagy Y nagy tekintélyű református lelkész? Már maga a kérdés felvetése is rossz!

(b) *Independens, független kormányzat* esetén a tagok gondolkodását is a függetlenség jellemzi. Ez az ún. *individualista* szemlélet, amely gyakran az „Úrra” és a „Lélek vezetésére” hivatkozva teszi azt, amit jónak lát. Ez inkább neoprotestáns kisegyházaknál figyelhető meg; ha valami nem tetszik, az illető odébbáll, nem lehet utánanyúlni, maximum az egyházi „folklor” terjesztheti róla: elment a gyülekezetből anélkül, hogy rendezte volna ügyeit.

(c) *A presbiteriánus egyház kormányzás* erénye az egyéni és kollektív felelősség valamint az elszámoltathatóság. A csúcson senki nincs, aki egyedül bitorolja a hatalmat. Mindenki valamilyen formában „hatalom alá vetett ember” és számonkérhető, fegyelmezhető, illetve mások tekintélye alatt van. Mindenki alá van vetve Krisztusnak, de a másik testvérnek is. A presbiterianizmus ugyanakkor egy felelősségteljes és felnőttkorú keresztyénségben érdekelt, azonban megfelelő egyensúlyt biztosít a felnőttkorúság és az elszámoltathatóság között. Arra „kényszerít”, hogy a hívők megtanuljanak „konzultálni”, beszélgetni egymással, engedelmessékedni egymásnak, stb.

De nem csupán a tagok, hanem a vezetők vonatkozásában is „kitermelődhetnek” bizonyos típusok.

(a) *A pápista/hierarchikus modell* – tudjuk ez miről szól, nem részletezem (akár a pápára, akár a nagy tekintélyű püspökökre gondolunk, lásd Tőkés László).

(b) *Az independens modellben* hasonlóan kis püspökök léphetnek színre, lásd Németh Sándort, de

még fogunk másokról is hallani. A lelkész nincs megfelelő kontroll alatt. Néha nem is tehet róla, hogy kis püspökké növi ki magát. Jóhiszeműen halad előre az Úrért. Másfelől bármikor elmozdítható – csak a gyülekezet ezt nem mindig tudja.

(c) *A presbiteriánus egyház kormányzat* megfelelő kontrollt, lelki felügyeletet biztosít a vezetők felett. Tudjuk, hogy például Genfben a lelkészek hetente összejöttek, egymást tanították, útbaigazították, s ha kellett, megfeddték! Sajnos a lelki kontroll, a konzultálás és a fegyelmezés hiánya sok lelkészt rossz vágányra juttat.

(3) Végül, de nem utolsósorban Krisztus uralma, a krisztusi rend, a krisztusi test egysége és összetartozása, az egymásnak való alávetés és a fegyelem, a közös hitvallás nem jut kellő kifejeződésre. Egy nem biblikus vagy kevésbé biblikus egyház kormányzati modell az említettek egyikét sem tudja tisztán felmutatni. Így Krisztus dicsősége szenved csorbát! Pedig: „*Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogyan mint kérjük, vagy elgondoljuk, a mibennünk munkálkodó erő szerint, annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetiségről nemzetiségre örökkön-örökké. Ámen*” (Ef 3,20-21).

II. Rövid magyar áttekintés

Tekintsük át egy picit a „magyar református” egyház kormányzat sajátosságait (a teljesség igénye nélkül). Ez igen tanulságos lehet, különösen, ha valaki a mai áldatlan állapotok okát keresi! Vitathatatlan tény, hogy a mai siralmas viszonyok nagymértékben összefüggésben állnak a magyar egyház kormányzati visszasságokkal.

A reformáció annak idején a lényeges tanításokban hozott ugyan

egy valódi megtisztulást, de egyház-kormányzatban sajnos nem sikerült áttörést felmutatnia. Ez hosszútávon kapitális hiányosságnak bizonyult. Elvi szinten – mint látni fogjuk – hitvalló eleink az évszázadok során sokszor sok mindent megfogalmaztak, de vajmi keveset ültették át ebből a gyakorlatba! Hogy miért nem? Erre sok kifogás van – történelmi, társadalmi, gazdasági, politikai helyzet stb. – de ez lassan egy örökös magyar probléma, hogy ti. mindig megmagyarázzuk miért nem csináltuk ezt vagy amazt! Ezzel közvetten Isten Igéjének tekintélyét aknázták alá.

Révész Imre 1935-ben az *Országos Református Lelkészegyesület* ülésén tartott egy igen őszinte hangvételelű előadást, melynek címe: *Presbiteri rendszerű-e a magyar református egyház?* Az ő megállapítása – nem az enyém, tehát vele kell vitatkozni! – az, hogy nem lehet jó szívvel rámondani, hogy presbiteriánus. Csak igen nagy jóindulattal lehetne ráfogni a magyar református egyházra, hogy van itt valamiféle presbiteri egyház-kormányzat, az is csupán az utóbbi százötven évben. De hogy milyen volt ebben a 150 évben is – még kitérünk rá.

Azonban kezdjük az elején. Elsőnek talán Szegedi Kis István *Loci Communes* című művében beszél a presbiteriánus egyház-kormányzatról. Ezt követően 1555-ben a II. erdődi zsinat, majd 1562-63-ban a Tarcal-Tordai hitvallás is kimondta a presbiteriális kormányzás biblikus voltát. Ennek ellenére nem történik semmi. Ez utóbbi hitvallás Révész Imre szerint mellesleg „elszigetelt jelenség és jóformán *irodalmi ereklye* maradt.”²² Már kezdettől fogva a lelkészek, de inkább a szuperintendensek és a püspökök vezették az egyházat, illetve jócskán beleszóltak az egyházi ügyekbe a főúri rendek, a neme-

sek is támogatásuk jogán – lévén, hogy a református egyház sosem volt anyagi vonatkozásban és biblikus értelemben önfenntartó!

Az 1567-es debreceni zsinaton elfogadják a II. Helvét hitvallást (amely az egyház-kormányzat vonatkozásában kicsit szűkszavú, bár a XVIII. fejezet foglalkozik az egyházi tisztségviselőkkel, és egy passzusban a zsinatokkal, de nem szán rá egy teljes fejezetet mint például a Westminsteri hitvallás³). A lényeg, hogy elfogadták, a baj viszont az, hogy a gyülekezetekben megint nem történt semmi. Kb. 80 évnek kellett eltelnie a következő egyház-kormányzati korrekciós kísérletig.

Ekkor Tolnai Dali János és társai megpróbálták kimozdítani az egyházat erről a holtpontról, de a szatmárnémeti „zsinat” 1646-ban megakadályozta őket ebben. Megjegyezzük: a zsinat nem volt biblikus felállítású! A püspök regnált, meg a lelkészek, és a főúri rendek, de kormányzó vének, azaz presbiterek nem is voltak jelen a zsinaton (egyszerűen azért mert még nem voltak presbiterek). Elviekben a zsinat ismét biblikusnak látta a presbiterianizmust, de éretlennek találta a társadalmi helyzetet, így a megvalósítást nem támogatta.

Medgyesi Pál – 1653-ban ki-

adott – „*Rövid Tanítás a Presbiteriumról*” című művében szintén a presbiterianizmust kívánta népszerűsíteni (a Keskeny Útban korábban megjelent, olvasásra ajánljuk⁴). De nem sok sikerrel járt. Elkeseredésében így szólt:

„Nem igen nagy tisztességünkre vagy a többi keresztyén nemzetek előtt, hogy nem minékünk valónak mondjuk ezt az *istenes rendet*, mintha mi minden nemzetnél *fenébbek és parasztabbak volnánk* és ám volnánk is, de ugyan nem lehetne az elég mentségünkre...”

A reformáció után közel száz évvel még nem kellett az istenes rend! De a presbitériumok felállítása a következő században sem ment zökkenőmentesen. Voltak ugyan imitt-amott felállított presbitériumok – ilyen például a *pápai ún. „őspresbitérium”* (1610-es évek), de én ezeket inkább „kísérleti jelleggel” felállított presbitériumoknak nevezném. Tényleges tekintélyük, működőképességük vitatott, és engedjétek meg nekem, hogy kissé szkeptikus legyek afelől, hogy ezek biblikus szerepüket betöltötték volna.

De ahol fel is állítottak valamiféle „presbitériumot”, továbbra is a

A westminsteri zsinat

lelkész szava volt a meghatározó. Arról nem is beszélve, hogy a XVII. században – nem egy is helyen – a püspök nevezte ki a kormányzásra érdemes véneket, presbitereket. Nem a helyi gyülekezet választotta őket! Micsoda fonákság!

További gond volt az is, hogy az 1800-as évekig nem vezették be a „paritás” elvét, azaz, hogy az egyháziak és világiak egyenlő számban legyenek jelen az egyházi üléseken. Meg aztán ott van egy másik örökös probléma: a lelkész többnyire mindvégig a presbitérium fölött állt! Nem csak egy tagja volt a presbitériumnak. Gyakorlatilag ez ma is így van.

Néhány köztes – de lényegtelen – állomást kihagyva eljutunk az 1791-es budai zsinatig, amely végül elrendeli a presbiteri elvek betartását, a presbitériumok szigorú felállítását. Erre 1821-22-ben még a konvent is ráerősített, mondván: a presbitérium a gyülekezet kormányzó szerve. Végre! – kiálthatnánk fel. Végre most felállítatnak a presbitériumok (közel 300 évvel a reformáció után!). Na de kik kaptak ott helyet? Kik lettek presbiterek? Mit olvassunk erről egy másik tanulmányban?

„...a bibliai alapozású, demokratikusan választott presbitérium [ezek után]⁵ sem valósulhatott meg. A világi és egyházi elemek közötti ellentét megmaradt... A reformkorban, a liberalizmus idején, a népképviseleti időszakban, sőt a kiegyezést követő időben a presbitérium tagjainak kiválasztásánál a lelki, szellemi, hitvallásra kész, szolgálatra felkészített küldöttek nem kerültek előnybe. Egyre általánosabb gyakorlattá vált, hogy a presbiterek kizárólag világi állásuk, születésük, politikai, társadalmi befolyásuk szerint lettek a presbité-

rium tagjaivá... A lényeg az, hogy nem azért került egyházi tisztségbe, mert addig híven szolgálta Krisztust s ezért reménység van felőle, hogy ezután még odaadóbb lesz...⁶ [kiemelések tőlem]

A presbiteri rendszer igazából az 1840-es években kezdett el népszerűségnek örvendeni, de akkor is a népképviseletet látták benne. Ebben az is közrejátszott, hogy a nemesek társadalmi pozíciójukat fenyegetve érezték, s egyre gyakrabban rekatolizáltak. Így helyüket a polgárok és az egyszerűbb emberek vették át. Látnunk kell azonban, hogy ezeket a „pozitívnak” elkönyvelt folyamatokat inkább a társadalmi változások, mintsem egy igei imperatívusz munkálta! Azt sem kell – gondolom – fölöttebb bizonyítanom, hogy a megválasztott presbiterek képzettsége, igei jártassága sok kívánnivalót hagyott maga után. A „bólogató Jánosokból” álló presbitérium nem modern jelenség. Az elmúlt évszázadokban is a gyakorlatban a lelkészek vezették az egyházat, a presbiterek meg többnyire rábólintottak mindenre. Arról nem is beszélve, hogy mire végre felállítottak valamiféle „presbitériumok”, beköszöntött a racionalizmus, a felvilágosodás, majd a libera-

lizmus. Ezek az irányzatok aztán mindent megfertőztek. Nemcsak a lelkészek, de a „presbiterek” gondolkodását is!

Szóval nemcsak, hogy nem valósult meg a presbiteriánus rendszer, de szintén Révész mondja, hogy „a presbiteri rendszer csonka a diakonátus nélkül.” Sem presbiterek, sem diakónusok nem lettek szolgálatba állítva. Így sem igazi kormányzó testülete (presbitérium) nem volt az egyháznak, sem egy szolgáló testülete (diakónusok)! Ez utóbbi tisztség mind a mai napig hiányzik a helyi gyülekezetekből, ellenben a püspöki tiszteket duplikálták (kettőzték) a főgondnoki tiszttel!

Testvérek, a nekünk zsinat-presbiterinek „eladott” modell valójában mindig is egy episzkopális/klerikális és egy erasztianus kormányzás keveréke volt, hiszen az ún. „világiakat” – azaz a kormányzó véneket – mindvégig a világi előjáráságból, azaz a megbecsültebb polgárok közül válogatták ki. Ezeknek többnyire nem sok közük volt az evangéliumhoz! A háttérben pedig a hatalmi harc állott. A klérus és a világi vezetők mindig is szerettek volna helyzetbe maradni, illetve helyzetbe kerülni az egyházban. Ez pedig közvetlenül arról szólt, hogy Krisztus hatalmát és uralmát lehetetlenítet-

ték el saját egyháza felett! Ennek aztán súlyos következményei lettek!

A presbiteriánus egyház-kormányzat hiányát mások is elismerik – hadd hozzak erre egy nem túl régi erdélyi példát is:

„Dr. Nagy József⁷ teológiai professzorunk szokta mondogatni: Fiúk, azt *ma már senki sem gondolja komolyan, hogy presbiterzsinati egyház vagyunk*, ez csak *papír-forma*. Valójában esperesi egyház vagyunk! Ha kikerültek az Intézetből, legyetek jóban az esperesetekkel. Ha nőszültek, ő legyen a násznagyotok, ha gyermeketek születik, őt hívjátok keresztapának. Az esperes úrtól függ, hogy a sáros eldugott alig pár lelkes gyülekezetből fogtok-e és mikor országút melletti községbe, civilizáltabb körülmények közé kerülni... *A tapasztalat őt igazolta.*”⁸ [kiemelések tőlem]

Mit mondjunk még ezek után? Ahol nincs krisztusi kormányzás, annak egyik azonnali következménye, hogy fegyelem sincs. *Dr. Illyés Endre* – aki református lelkészként alapos levéltári kutatást is végzett ez ügyben – 1941-ben Debrecenben megjelentetett egy könyvet, melynek címe: „Egyházfegyelem a magyar református egyházban.” Konklúzióként a következőket állapítja meg:

„... az egyházfegyelem, a bibliai, reformátori alapokból táplálkozó egyházi fegyelem a XIX. század végén *egészen meghalványodott*, végül *eltűnt* a magyar református egyház életéből.”

Figyelem! Az 1800-as évek elejéig még nem lehetett biblikus fegye-

lem, mert nem volt egy igeszerű, kompetens testület, amely ezekben az ügyekben eljárjon. Az 1800-as évek végén pedig már nem volt! Közötte? – kérdezhetjük. Talán akkor volt? Akkor sem. Mint korábban is idéztem, az 1800-as évek derekán a „presbitériumokba” nem a hívő emberek kerültek be! Igei értelemben vett fegyelem szinte sose volt! Testvérek, ez a szomorú verdiktum! Ha volt is egykor valamiféle fegyelem, az lényegében az akkori konzervatív

társadalmi berendezkedésből adott, nem pedig egy tudatos evangéliumi magatartásból.

Összefoglalva: a mi értékelésünk szerint igazán jól megszervezett, tiszta igei alapokon álló, presbiteriánus egyház-kormányzat sosem működött Magyarországon. *Soha!* Ezért mondtam azt többeteknek, hogy amit most építünk – az precedens nélküli! Gyakorlatilag 450 éve folyamatosan szervezik itt a presbiterianizmust, és még mindig nem működik. Ravasz László 1922-ben írja a lel-

kipásztoroknak a következőket:

„Egyházi életünk másik legfontosabb tényezője: a presbitereket hivatásuk igazi magaslatára emelni... Ki kell képezni az új presbiter típust, aki *...imádkozó, bizonyoságtévő, missziói munkát végző...*”

Ezek szerint 1922-ben ilyen presbiterek még nem voltak! Vajon milyen lehetett a régi típusú? Hát olyan! A megválasztott presbiterek, igazából sose voltak alkalmasok a tisztség betöltésére, feladataik elvégzésére. Ez egy visszatérő kesergés, ha az ember ilyen tanulmányokat olvas. Egy példa erre Ritoók Pál atyánkfiától, aki a *Presbiteri Szövetség* – amely melleleg csupán egy társadalmi szervezet! – egyik vezetőjeként egyik előadásában nemrégiben a következőket mondta (lassan 100 évvel Ravasz után!):

„Mindenekelőtt a Magyarországi Református Egyháznak van szüksége arra, hogy *hívó, képzett, szolgálatra kész* presbiteri legyennek...”⁹

Kérdezem én: Lehet, illetve lehetett másvalaki is presbiter? Olyan, aki *nem hívó, nem képzett és nem szolgálatra kész*? Akkor mi volt eddig? Kik voltak azok, akik „presbiterekként” ott ültek az első sorban? Bárkik voltak is, az Ige alapján nem lehetnének presbiterek! Négyszázötven év után még mindig itt tartanak. Nem változott semmi!

Testvérek, nekünk/nektek lehetőségünk van arra, hogy elődeink hibáiból okulva, igyekezzünk befejezni azt, amit ők elkezdtek. Ne kap-

kodjuk ezt el, de ne is odázzuk el évszázadokig, ahogy ők tették. Vigyázzunk, hogy egy ilyen új kezdetnél, ne kövessük el ugyanazokat a hibákat. Egy biblikus egyházkormányzat megveheti az alapját a hosszú távú építkezésnek! Sőt, a hosszú távú építkezés *sine qua non*-ja, elengedhetetlen feltétele! Ne felejtsetek el: nemcsak a mának építünk!

Szőke Imre
(folytatjuk)

Jegyzetek

* Elhangzott 2007. július 10-én Beregszászban, a Kárpátaljai Re-

formátus Egyházból kivált, és azóta az *Evangéliumi Református Egyházban* szolgáló lelkészek előtt. Jelen cikkünk az előadás rövidített és kissé revidált változata.

¹ Sípos Ete Álmos: *Útban az evangélizáló gyülekezetek felé* (Biblia és Gyülekezet, XIII. évf., 2. szám, 3. o., 2001.)

² Révész Imre: *Presbiteri rendszerű-e a magyar református egyház?*, 3. o., www.egyhazszervezet.hu

³ Westminsteri Hitvallás, XXXI. fejezet

⁴ Keskeny Út, 37. szám, 2006. március, 24-27. o.

⁵ Betoldás tőlem.

⁶ Kormos László, *A presbitérium szervezetének történeti alakulása*, 3. o., www.egyhazszervezet.hu

⁷ Dr. Nagy József (1907-2003) ref. lelkésről van szó, aki 1949-től volt kolozsvári teológiai tanár.

⁸ Dr. Bustya Dezső: *Az egyházi vezető: az ember és a hivatal*. Elhangzott 2006. október 11-én Marosvásárhelyen az Erdélyi Református Egyházkerület Lelkészértekezletén. A világhálón is megtalálható a következő honlapon: www.rorlesz.uv.ro

⁹ Ritoók Pál, *Presbiterek képzése*, 1. o., www.egyhazszervezet.hu

Jöjj közelebb!

Egyszer egy fiatalember elveszítette a munkáját, és hirtelen nem tudta, hogy a problémájával hova forduljon. Jobb ötlete nem lévén elment hát az idős lelkészhez. A fiatalember nagy hévvel beszélt a gondjáról a lelkésznek. Ahogy beszélt, egyre inkább erőtt vett rajta az indulat, míg végül ökölbe szorított, felemelt kézzel kiabált:

– Könyörögtem az Istenhez, hogy mondjon valamit, segítsen. Hát miért nem válaszol, azt mondja meg, ember!

Az idős lelkész, aki a szoba másik felében ült, mondott valamit válaszul, de olyan halkán, hogy a kiabáló fiatal nem hallotta. Az ekkor megállt, és fürkészően nézett:

– Mit mondott? – kérdezte.

A lelkész megismételte, de a hangja ismét halkán és lágyan szólt. A fiatal még mindig nem értette, ezért közelebb ment. Aztán még kö-

zelebb, egészen a lelkész székéig.

– Elnézést, de még mindig nem értem.

Végül odahajolt a lelkészhez, és ekkor meghallotta, amit az mondott:

– Isten nem mennydörgő szózat-

tal beszél hozzánk – mondta –, ezért ha nem halljuk, közelebb kell mennünk hozzá. Ekkor a fiatalember már hallotta, és meg is értette, amit a lelkész mondott.

Gondjaink és bajaink közepette gyakran direkt kinyilatkoztatást,

esetleg mennydörgő szavakat várunk el Istentől, hogy így adjon választ a kérdéseinkre. De az Úr nem így szól hozzánk, ezért ha méltatlanokunk, siránkozunk, és követelőzünk, a fülünk és a szívünk nem fogja meghallani Isten beszédét. Le kell tehát csendesednünk, és így közelítenünk Istenhez, hogy meghalljuk az Ő szavát. S akkor meg fogjuk találni a válaszokat a kérdéseinkre, és meg fogjuk érteni Isten akaratát.

„Folyamodjatok az Úrhoz, az Ő hatalmához, keressétek orcáját szüntelen!” (1Krn 16,11)

„Ezt mondja az Úr Izrael háznak: Engem keressetek, és éltek! Az Urat keressétek, akkor élni fogtok” (Ám 5,4.6a)

Az E-mail Ministry nyomán fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál

Imádkozz a gyermekedért!

1. Imádkozz azért, hogy semmi ne akadályozza meg a gyermekedet abban, hogy Krisztust mielőbb személyes Megváltójának fogadja el.

„Engedjétek, és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyermek, mert ilyeneké a mennyek országa.” (Mt 19,14)

2. Imádkozz a gyermekedért, hogy megismerje Istent, és olthatatlan vágy gyúljon a szívében Isten akarata és parancsai iránt.

„Értesd meg velem utasításaid célját, hogy elmélkedjem csodáidon! Az igaz utat választottam, döntéseidet magam előtt tartom. Tégy értelmessé, hogy megfogadjam törvényedet, és megtartsam teljes szívvel. Vezess parancsolataid útján, mert abban gyönyörködöm.” (Zsolt 119,27.30.34.35)

3. Imádkozz a gyermekedért, hogy szívébe tudja fogadni a bibliai történetek tanításait, és hogy ezek majd döntései alapjául szolgáljanak egész élete során.

„Gondolj Teremtődre ifjúságod idején, míg el nem jönnek a rossz napok, és el nem érkeznek azok az

évek, melyekről ezt mondod: nem szeretem őket!” (Préd 12,1)

„Istenem, te tanítottál ifjúkorom óta, mindmáig hirdetem csodáidat.” (Zsolt 71,17)

4. Imádkozz a gyermekedért, hogy kifinomult ítélőképesség fejlődjön ki benne a jó és a rossz közötti különbségtételre, hogy szeresse, és ragaszkodjon a jóhoz, és gyűlölje a rosszat.

„Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!” (Zsolt 119,23-24)

5. Imádkozz a gyermeked teljes fejlődéséért: hogy növekedjen bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.

„Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Lk 2,52)

6. Imádkozz gyermeked hálával és reménységgel teli szívéért.

„Akkor megtelt a szánk nevetéssel, és örömkialtás volt nyelvünkön. Ezt mondták akkor a népek: Hatal-

mas dolgot tett ezekkel az Úr! Hatalmas dolgot tett velünk az Úr, ezért örvendezünk.” (Zsolt 126,2-3)

„Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?” (Róm 8,31b)

7. Imádkozz, hogy Isten őrizze meg a gyermekedet a Sátántól életnek minden területén.

„Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15)

„Az Úr a te őriződ, az Úr a te oltalmad jobb kezéd felől. Az Úr megőriz téged minden bajtól, megőrzi életedet. Megőrzi az Úr jártodban-keltesben most és mindenkor.” (Zsolt 121,5.7-8)

8. Imádkozz a gyermekedért, hogy Isten rombolja le benne önnön ellenségeit, amelyek ezek: gyengeség, hazugság, önzés stb.

„Uram, ments meg engem a hazug ajaktól és a csalárd nyelvtől!” (Zsolt 120,2)

„Tőled ered a gazdagság és a dicsőség, te uralkodsz mindenben. A te kezében van az erő és a hatalom, a te kezéd tehet bárkit naggyá és erőssé.” (1Krón 29,12b)

„Ő a földkerekség teremtője, nem fárad el, és nem lankad el, értelme kifürkészhetetlen. Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi.” (Ézs 40,28b-29)

9. Imádkozz, hogy az Úr tartsa meg, áldja meg, és tegye sikeressé abban a munkában, amelyet kirendelt számára.

„Ó, Uram, segíts meg! Ó, Uram, adj szerencsét!” (Zsolt 118,25)

„Olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejében megtermi gyümölcsét, és nem hervad el a lombja. Minden sikerül, amit tesz.” (Zsolt 1,3)

10. Imádkozz a gyermekedért, hogy erős vágy éljen benne a szere-

tetben és egységben élő keresztyén közösséghez, családhöz, hitvalló egyházhöz való tartozás iránt.

„Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek! Olyan ez, mint mikor a drága olaj a fejről lecsordul a szakállra, Áron szakállára, amely leér köntöse gallérjára. Olyan, mint a Hermón harmatja, amely leszáll a Sion hegyére. Csak oda küld az Úr áldást és életet mindenkor.” (Zsolt 133)

11. Imádkozz a gyermekedért, hogy képes legyen az autoritás (tekintély) alá vetni magát.

„Minden lélek engedelmessé válik a felettes hatalmaknak, mert nincs hatalom másból, mint Istentől, ami hatalom pedig van, az az Istentől rendeltetett.” (Róm 13,1)

„Gyermekek! Engedelmessé válasszátok szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes. Tiszteld apádat és anyádat: ez az első parancsolat, amelyhez ígéret fűződik, mégpedig ez: hogy jó dolgozó legyen, és hosszú életű légy a földön. Ti apák pedig ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek az Úr tanítása szerint fegyellemmel és intéssel.” (Ef 6,1-4)

12. Imádkozz a gyermekedért, hogy egész élete Krisztus hatalmának és szeretetének bizonyosága legyen.

„...feddhetetlenek és romlatlanok legyetek, Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajult nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet Igéjére figyeltek. Ezzel dicsekszem majd a Krisztus napján, hogy nem futottam hiába, és nem fáradtam hiába.” (Fil 2,15-16)

Engedélyezett fordítás a
The Banner of Sovereign Grace
Truth 2002. novemberi számából,
fordította: André Viktória

A szülők feladatai

„Ti is, atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint.” (Ef 6,4)

I. A SZÜLŐI SZEREP BETÖLTÉSE

A tilalom az Igében a zavarás ellen szól, az ugyanis a görög „ingerelni” szó jelentése. A „Ti is, atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket” (Ef 6,4) felhívás konkrétan ennél. Visszaélünk ugyanis szülői autoritásunkkal minden alkalommal, amikor gyermekeink jogosan bosszúsak. Túl szigorúnak lenni, vagy elmulasztani megfelelően eleget tenni igényeiknek jó példák erre. Ne terheljük őket fölösleges parancsokkal és szabályokkal! Ne kényszerítsük őket, hogy rabszolgaként dolgozzanak! Ne szidjuk őket, sőt, inkább kellő tisztelettel beszéljünk velük! Hány szülő bántalmazza gyermekeit pusztán azért, hogy kielégítse dühé kitöltésének vágyát! Hányszor lépte túl a büntetés a vétek határait! Még a verést is humánus módon, gyengédséggel és higgadtan adjuk! Törekedjünk az egyensúlyra a szigorúságban (igazság) és az irgalmaságban (szerelem)! Irányítsuk, neveljük gyermekeinket oly módon, hogy szeretni, és tisztelni tudjanak érte! Ne legyünk túl elnézőek, mert elveszítjük a tekintélyünket irányukban, s ne legyünk túl szigorúak sem, mert túlságosan félni fognak tőlünk. Az istenfélő szülői mivolt általános alapelve az, hogy a gyermekeink iránti szeretetnek kell áthatnia mindazt, amit teszünk.

1. Általános feladatok

Ha e két feladat tekintetében hűségesek és kitartóak vagyunk, az az összes többiben is sikert hoz majd. Ezek nélkül nem tudjuk jól ellátni szülői szerepünket a különleges feladatok tekintetében sem.

A. *Imádság.* Szüntelenül imádkoznunk kell gyermekeinkért életünk folyamán (1Sám 12,23). Legyünk szónokaink a kegyelem trónjánál! Kérjük Istent, hogy gyermekeinket tegye az Ő gyermekeivé! Esedezünk az Úrhoz mindenfajta fizikai és lelki áldásért! Figyeljük meg, hogyan böjtölt, és imádkozott Dávid a gyermeke életéért! Isten rengeteg szeretet szülte imádságot megváltó szolt már gyermekek megtérésével.

B. *Megfelelő viselkedés Isten és gyermekeink iránti szeretetből.* Imádságainkat jó példával, istenfélő életvitellel kell támogatnunk, amellyel előttük járunk. „Aki az ő tökéletességében jár, igaz ember; boldogok az ő fiai őutána!” (Péld 20,7) [Az angol fordítás szerint: áldottak az ő fiai utána.]

2. Különleges feladatok

A. *A gyermek születéséig.* Már gyermekünk embrió korában is buzgó közös imádsággal és gyengéd törődéssel meg kell tennünk mindent annak érdekében, hogy megőrizzük az életét. Az Úr anyála azt parancsolta Manoah feleségének, hogy ne igyon se bort, se más részegítő italt saját és gyermeke érdekében (Bír 13,4). Az apának éppoly körültekintően meg kell tennie minden szükséges dolgot, mint az anyának, hogy a

gyermek egészségben jöhessen a világra. A várandós asszonynak minden olyan fizikai tevékenységtől tartózkodnia kell, ami bármilyen veszélynek teheti ki a születendő gyermeket.

B. Megszületésük után tegyük meg mindent, ami elősegíti fizikai és lelki fejlődésüket! Használjuk a természet és a kegyelem legjobb eszközeit! Az optimális természetesen az – ha az anya fizikai állapota engedi –, hogy maga szoptassa a gyermeket. Isten minden eszközt megteremtett, hogy az anyák maguk táplálhassák gyermekeiket, eltekintve attól a kivételtől, amikor az anya fizikailag képtelen erre, vagy olyan betegség akadályozza, amely a tejjel átjuthat a gyermek szervezetébe. A Szentírás szerint az istenfélő asszonyok maguk szoptatják gyermekeiket, még ha ez önmegtagadással jár is együtt. A gyermekét tápláló anya öröme megédesíti a fájdalmat és az áldozatot, amit felvállal.

Az édesapáknak kell gondoskodniuk a következőkről. Biztosítsunk mindent az anyának, ami ahhoz szükséges, hogy gondját viselje a gyermeknek. Természetesen az istenfélő szülőknek Isten oltalmába kell ajánlaniuk gyermekeiket; ebben

nem késlekedhetünk. A fizikai szükségleteikhez biztosítanunk kell a megfelelő ételmet, ruhát, fizikai felüdülést és betegség esetén a gyógykezelést. Amennyire lehet, tartsuk őket távol a fizikai veszélyektől.

C. Tanítsuk őket! Az Efézus 6,4 úgy foglalja össze a szülői feladatokat, mint a gyermek nevelése az Úrban való tanítása (irányítás és fegyelmezés) és intése szerint.

1) Nevelni. (a) Nevelni példa alapján. Ez a legkorábbi módszer, ami alapján a gyermekek megtanulhatják, hogy hogyan viselkedjenek. Kegyeséggel telt életünk példája igen erőteljesen befolyásolhatja gyermekeink életét. A hangsúly és a gesztus legkisebb árnyalatait is érzékelni fogják. Ámulattal kell eltöltenie annak a gondolatnak, hogy még legkisebb gyermekeink is figyelnek bennünket. A kiskakas is éppúgy kukorékol, mint az öreg. A mi példánk-ból fognak megtanulni átkozódni, vagy áldani. Akárcsak Titusznak, nekünk is példaképpül kell adnunk magunkat a jócselekedetekben (Tit 2,7). Soha ne tegyünk olyan ígéretet, amelyet nem szándékozunk betartani, mert ezzel azt tanítjuk nekik, hogy hazudjanak, és hűtlenek legyenek adott szavukhoz. Mindenfé-

le szokást példa alapján tanulunk meg. Az ember az a teremtmény, aki a leginkább hajlamos utánozni azt, amit csodál. Járjunk elől körültekintően ezen okból!

(b) Nevelni Isten Igéjének erkölcsi és tisztességi szabályai alapján. Tanítsuk meg őket, hogy hogyan kell viselkedniük a kapcsolataikban, az idősekkel, a fiatalabbakkal és a velük egyidősekkel, a tanárokkal és az evangélium szolgálatában állókkal, minden helyen, otthon és idegen helyen, az iskolában és a gyülekezetben. Tanítsuk meg őket, hogy viselkedjenek különböző körülmények között: szomorúságban és boldogságban, nyilvánosság előtt és magányban, amikor dicsérik, vagy amikor kritizálják őket, stb. Az alázat a legnagyobb erény, amelyet beléjük nevelhetünk. Tanítsuk meg őket arra, hogy a legutolsó helyet foglalják el maguknak, és nagy tisztelettel legyenek az idősek felé. Tanítsuk őket arra, hogy óvakodjanak a felfuvalkodástól és a hengegéstől; hogy egyenek mértékletességgel, hogy ne legyenek vendéglátóik terhére; hogy osszák meg mindenüket azokkal, akiknek kevesebb jut. Kezdjük el megtanítani ezeket a dolgokat már egészen korán, amint képesek megérteni, ami pedig igen hamar bekövetkezik. Vegyünk elő jó keresztyén könyveket, amelyek ezekről írnak. A hozzáállás nagyon fontos. Ösztönözzük vágyukat, hogy írjanak, és olvassanak! Ne tanítsuk nekik babonás eszméket, mert ezek istentelenségre vezetnek, és szükségtelen félelmet táplálnak.

(c) Nevelni mérsékelt fegyelmezéssel. Használjuk mind a helyreigazítást, mind a jutalmazást, hogy engedelmisségüket és jó magaviseletüket előmozdítsuk! Ne hagyjuk a gyermeket magára, hanem használjuk a pálcát, hogy jellemét ekképpen is formáljuk. Ugyanakkor alkal-

mazzuk mindig imádsággal együtt, mert anélkül nem lesz haszna. A pálcá mellé mindig adjunk helyes útmutatást is! Legyünk keresztyénként körültekintőek, hogy gyermekeink megérthessék a következőket.

- Irántuk való szeretetből tesszük mindezt és Isten iránti engedelmességből.
- „Bolondságuk” miatt tesszük mindezt, nem pedig dühből.
- Azt, amit rosszul csináltak, azt, hogy az miért rossz, és azt, hogy a fegyelmezés mellőzése csak még rosszabb dolgokat okozna. A szülői szeretet hamar elkezd a gyermek megbabolázását, a gyermek korának szem előtt tartásával és a rosszra való hajlamának figyelembevételével. Amikor már elég idősek, hogy vétkezzenek, elég idősek ahhoz is, hogy meg legyenek fenytve. Kezdjük el akkor, amikor a gyermek még igen fiatal, amíg még van remény. A vesszőt addig hajlítják, amíg zsenge; a bünt csirájában kell elfojtanunk. Ahogy Isten könyörtelen volt parancsolatainak áthágóival szemben (pl. 4Móz 15,25; 3Móz 10,2), úgy nekünk is késlekedés nélkül és határozottan kell fellépünk a korai lázadással szemben.
- Hogy sírással nem menekülnek meg a fegyelmezéstől. Legyen eltökélt a szándékunk, hogy alapos fenytést kapjanak, amikor arra szükség van! De sose lépjük túl a helyes mértéket, mert ez elcsüggeszti a gyermeket. Ahogy a gyógyszerésznek gondosan ki kell mérniük a gyógyszereket, úgy a szülőknek is a fenytést, ellenkező esetben az nem lesz hatásos. Vegyük figyelembe a gyermek korát, nemét, alkatát, az elkövetett dolog természetét és körü-

ményeit, és hogy hogyan bűnhódhatnak ezért. Ugyanakkor legyünk mindig készek megbocsátani, és felülemelkedni az apró dolgokon!

2) Fegyelmezni. A görög „*nouthesia*” azt jelenti, útmutatással ellátni valakit annak érdekében, hogy helyreigazítsuk a viselkedését és a meggyőződését; felhívni valaki figyelmét valami történés vagy cselekvés veszélyes következményeire. Ez magába foglalja az igazság beleplántálását a gyermek elméjébe, hogy képes legyen megkülönböztetni a jót a rossztól. Ez a legfőbb dolog a keresztyén nevelésben. A gyermeknevelés elsődleges célja az, hogy Isten féle-

mét plántáljunk lelkükbe, hogy ismerjék, és szeressék Istent, bízzanak Benne, és engedelmeskedjenek Neki.

(a) Útmutatás. Adjuk át minden ismeretünket hitünk alapelveiről. Tanítsunk gyermekeinknek és unokáinknak teológiát (hitet) és kazuisztikát (feladatok) az ősi parancs szerint (5Móz 4,9). Ez mindennapos és állandó szülői feladatunk. Ádám megtanította fiainak, hogy Istennek áldozzanak. Noé is tanította a gyermekeit. Ábrahám parancsot kapott, hogy hitre nevelje gyermekeit (1Móz 18,19). A rabbik szerint valásra és hadászatra egyaránt tanította utódait. Hasonló jó példával szol-

gáltak Dávid, Bethsabé, Lois és Eunika (Péld 4,3-4; Zsolt 34,11; 1Kir 18,12; Péld 31,1-9; 2Tim 1,5.). Katekizálni (hitvallásra tanítani) a gyermekeket szülői kötelesség a természetükben rejlő bolondság miatt, és hogy megfelelő tanítást kapjanak. Luther az ortodox katekizmust „kis Bibliák”-nak hívta. Így a szülők nagymértékben segíthetik a lelkész munkáját gyermekeikben.

(b) Vizsgálat. Naponta meg kell vizsgálnunk, hogy gyermekeink a tanult dolgokat alkalmazzák-e, megcselekszik-e, csakúgy, mint ahogy a földműves figyeli a földjét vetés után, hogy a madarak ne szedjék össze a magokat, és a növényt ne fojtsa meg a gaz. Naponta kell őket családi áhítatra hívnunk, és minden héten a gyülekezetbe. Még a gyermek Jézus is részt vett az Úr napi alkalmakon, pedig Ő büntelen volt. A naponta elvégzett vizsgálódás nagyon nehéz feladat, de kiváló módszer. Bármikor végezhető: amikor imádkoznak, olvasnak, hallgatnak, esznek, isznak, játszanak, vendégségben vannak, tanulnak, és dolgoznak.

Tanítsuk gyermekeinket, hogy énekeljenek zsoltárokat, és magukban imádkozzanak, hogy hűséggel és odaszánással vegyenek részt a családi áhítatokon, hogy figyelemmel hallgassák a szolgálatokat, és hogy számot tudjanak vetni magukkal a hallottak alapján. Tanítsuk meg nekik, hogy elhivatottsággal tartsanak meg minden Úr napját, és hogy más napokon is csak olyan pihenést engedélyezzenek maguknak, ami testi és lelki egészségüket szolgálja. Ne engedjük, hogy istentelen játszópajtásaik legyenek. Szabjuk meg az étel minőségét és mennyiségét, melyet elfogyaszthatnak. Győzdjünk meg róla, hogy eleget ta-

nulnak, de nem túl sokat. Ne hunyjunk szemet a büszkeség, az akaratosság, a hazugság és a lustaság felett. Jutalmazunk inkább tisztelettel és dicsérettel, mint játékkal. Bár hosszan elidőztem ennél a résznél, azért tettem, mert olyan gyakran megfigyelhető a szülők részéről az éberség hiánya ezen a téren.

D. Készítsük fel őket a felnőtt életre!

1) Hivatás. Vizsgáljuk meg, mely hivatás hozhatja ki a legtöbb jót a gyermekből és képességeiből. A szülők képesek leginkább megítélni, mely foglalkozás illene legjobban gyermekükhöz. Két gyermek ugyanabból a családból egymástól merőben eltérő irányokba haladhat, mint például Káin és Ábel vagy Ézsau és Jákob.

2) Jó házasság. Ha elég idősek, és megfelelőek a körülményeik, hogy házasságot kössenek, valószínűleg úgy is kell tenniük. Tegyük meg mindent, hogy ne kerüljenek felemás igába hitetlenekkel. Legfőbb célunknak kell lennie, hogy biztosítsuk leszármazottaink elkövetkezendő generációinak lelki jóllétét, amint Ábrahám (1Móz 24,2-9) és más istenfélő szülők is tették a Szentírásban. A tehető családból származó fiatalembereknek mindenekelőtt istenfélő feleséget kell keresniük, nem pedig tehetőset

azzal a céllal, hogy vagyonukat egye-sítsék. Oly gyakran történik meg, hogy gazdag családok kiházasítják gyermekeiket „a disznók közé” az arany vályúért! Nagyobbra tartják a földi gazdagságot a mennyeinél! A jövőbeli generációk pedig nagy és keserű árat fizetnek ezért a pogányokkal való elvegyülésért! Így tehát a potenciális férjfelölt abbéli képessége, hogy anyagilag gondoskodjon leányunkról, nem a legfontosabb dolog. Semmitől sem kell jobban félnünk, mint egy istentelen házastárstól! Nemcsak egy lelki beállítottságú személyt kell keresnünk, hanem olyat, aki jól kijön másokkal. Ne kényszerítsük gyermekünket arra, hogy olyanal kössön házasságot, akit nem szeret. Egy bölcs apa egyszer ezt mondta a fiainak: „Amíg fiatalok vagytok, válasszatok hivatást, amikor férfiakká váltok, válasszatok feleséget, de vigyetek magatokkal engem is, mert megeshet, hogy egy öregember messzebbre lát, mint ti”.

E. Gondoskodjunk róluk anyagiilag, mielőtt és miután elhagyták otthonukat! Adjunk nekik zsebpénzt, amíg felnőnek, és gyűjtsünk felnőttkorukra (2Kor 12,14). Azok, akik nem gondoskodnak házuk népéről, rosszabbak, mint a hitetlenek (1Tim 5,8). Ilyen módon a családok

egyre gazdagabbá válhatnak a generációk alatt, hogy gondoskodhassanak saját szükségleteikről, és adakozóak lehessenek mások felé.

1) Ne várjunk halálunkig! Adjuk át lassan tulajdonunkat, amíg élünk úgy, ahogyan azt a tékozló fiú bölcs apja tette.

2) Bizonyosodjunk meg afelől, hogy azt adjuk át nekik, amire becsülettel tettünk szert. A bűnös módon megszerzett kincsek nem tartanak soká, mert Isten átka van rajtuk. De ha becsülettel szereztük őket, kitartanak, mint az acél.

F. Életünk végén legyünk készek úgy rendelkezni (2Kir 20,1), hogy a bölcsesség leckéit hagyjuk gyermekeinknek, amikor halálos ágyunkon fekszünk, mert ez nagyon mély benyomást fog gyakorolni rájuk. Habár nem rendelkezünk a természetfölötti prófétálás ajándékával, ahogyan egykor a pátriárkák, mégis hagyhatunk rájuk komoly figyelemztetést, és imádkozhatunk Isten áldásáért. Dr. Robert Harris egy hosszas rendeletet csatolt végrendeletéhez felesége és fiai részére, ami magába foglalta, hogy hogyan viseljenek gondot testükről, lelkükről és anyagi javaikról – mindezt 22 évvel a halála előtt. Ne legyünk olyanok, mint az istentelenek, akik nem törődnek azzal, hogy mi történik majd gyermekeikkel, ha már nem lesznek. A nagy vagyon erények és értelem nélkül olyan, mint a méreg ellenszer nélkül.

II. INDÍTTATÁSUNK, HOGY ELEGET TEGYÜNK EZEKNEK A FELADATAINKNAK

Mennyei Atyánk megtiltja, hogy bármi módon eltántorítsuk gyermekeinket, ami a végső következménye annak, ha elhanyagoljuk ezen kötelességeinket. Amint gyermekeink engedelmségének hajtóereje lehet az

a vágy, hogy ezáltal Isten gyönyörködik bennük, éppúgy ennek a tiltásnak elég motivációt kell adnia számunkra, hogy elkerüljük azt, hogy gyermekeinket igazságtalanul nyaggassuk. Szülői autoritásunk elhanyagolása, vagy éppen az azzal való visszaélés eltántoríthatja őket. Ha Isten olyan kegyelmesen megajándékozott gyermekekkel, akkor a legkevesebb, amit meg kell tennünk az Ő dicsőségére, hogy úgy neveljük őket, ahogy Ő azt elrendelte. Nem születtek Bibliával a kezükben és annak igazságával az elméjükben. Éppúgy nem léphetnek ki a felnőtt életbe Isten akaratának ismerete nélkül, ahogy mi sem megyünk ki a nyílt tengerre iránytű nélkül. A mi feladatunk az, hogy tanítsuk őket, hogy adjuk nekik ezt az ismeretet! Más különben lealacsonyítjuk az ajándékot, amelyet Istentől kaptunk, magunkra vonjuk az Ő jogos haragját; elpusztítjuk saját koronánkat és dicsőségünket, felégetjük olajfa-csemetéinket, megfosztjuk a tegezeinkben levő nyilakat a tollaktól. A nemtörődöm, felelőtlen és a gyermekein uralkodó szülők megrabolják Istent, mert minden gyermek Őhöz tartozik, és egyszer számot kell majd adnunk Mesterünknek.

Richard Adams

Richard Adams (1626-1698) egyike volt annak a több száz puritánnak, akiket kizártak az anglikán egyházból. Ezek után egy apró gyülekezet lelkésze lett Southwark-ban, ahol haláláig szolgált. Gyakorlatias igehirdető volt, szelíd és csendes ember. Ez a cikk Adams munkájának D. Scott Meadows által frissített változata.

Engedélyezett fordítás a The Banner of Sovereign Grace Truth 2000. május-júniusi számából, fordította André Viktória

A lelki hanyatlás jelei

A lelki hanyatlás veszélye fenyeget minket, ha

1. nem érezzük magunkat jól komoly, istenfélő keresztyének társaságában, sőt, inkább világi gondolkodású emberekkel szeretünk időt tölteni;

2. gyakran hiányzunk az imaközösségekről, csak istentiszteletekre járunk, és ezen mulasztásaink igazolására készséggel találunk mentségeket;

3. nem merünk bizonyos keresztyeni kötelezettségeinkről komolyan számot vetni attól tartva, hogy lelkiismeretünk megítélne minket eddigi mulasztásainkért, és hozzáállásunk megváltoztatására kényszerülnénk;

4. jobban foglalkoztat minket a lelkiismeretünk megnyugtatója, mint Isten dicsősége, a lelki növekedésünk vagy jócselekedetek végrehajtása;

5. fokozottan kritikus a hozzáállásunk a prédikációhoz, elégedetlenek vagyunk a prédikáció stílusával (túl egyszerű, túl unalmas, túl intellektuális, stb.), vagy a prédikáció témájával van bajunk (pl. túlzottan teológiai, vagy túl evangelizáló jellegű), esetleg az a panaszunk, hogy túl kutakodónak, túl közvetlennek és személyesnek érezzük;

6. jobban aggaszt minket az, hogy régimódinak, prűdnek vagy finomkodónak tartanak, mint az, hogy kötelességeink elmulasztásával és hűtlenségünkkel Krisztus ellen vétkezünk;

7. nem félünk a kísértésektől, és úgy érezzük, hogy könnyedén szembe tudunk szállni velük;

8. világias emberek megbecsülésére áhítunk, és fontosabb szá-

munkra, hogy ők mit gondolnak, vagy mondanak rólunk, mint az, hogy sikerül-e életünkkel Megváltónk dicsőségét közvetítenünk feléjük;

9. a gyülekezeten belüli botrányok sokkal inkább nyilvános helytelenítésünk tárgyát képezik, mint titkos gyászunkét és imádságainkét;

10. jobban félünk attól, hogy nevetség tárgyává válhatunk egy bűnös megfeddése miatt, mint attól, hogy hallgatásunkkal Istent bántjuk meg;

11. fontosabb számunkra a kényelem, mint a szentségre való törekvés;

12. rosszul fogadjuk a teljesen jogos feddést hibáink miatt, ha nem vagyunk hajlandók beismerni őket, és igazolni próbáljuk magunkat;

13. türelmetlenek és meg nem bocsátók vagyunk mások vétkeivel, tévedéseivel és hibáival kapcsolatban;

14. bibliaolvasásunk formális, sietős vagy egyszerűen csak intellektuális jellegű, és nem követi az olvasottak alkalmazása, vagy ha szinte bármely más könyvet nagyobb érdeklődéssel forgatunk, mint Isten Igéjét.

Engedélyezett fordítás a Free Church Witness-ből, fordította: Szegedi Anikó

Innen-Onnan

Reformációs konferenciáink

Olvasóink figyelmébe ajánljuk közelgő reformációs konferenciáinkat. Miskolcon – a megszokott időponttól eltérően – november 3-án és 4-én rendezzük meg idei konferenciánkat, melyre *William Traubot* várjuk előadóként. Szovátán október 26-28. között tartjuk a csendesnapokat, Kárpátalján pedig november 2-4. között kerül megrendezésre az idei konferencia. Szeretettel várunk, és hívunk minden érdeklődőt! További részletekért érdeklődni lehet a helyi gyülekezetek lelkészeinél.

Keskeny Út

A Vatikán szerint a többi egyház nem egyház

Néhány nappal a latin nyelvű miserend hivatalos felértékelése után a Vatikán újabb lépéssel nyomatékosította konzervatív irányvonalát. A kedden közreadott hivatalos dokumentum vitatja a protestánsoknak azt a jogát, hogy vallási közösségüket egyháznak nevezhessék. Vatikán a katolikus egyházat tartja Krisztus egyetlen és igaz egyházának – áll a hittani kongregáció dokumentumában. A dokumentum megerősíti azokat a téziseket, amelyeket a hittani kongregáció által 2000. szeptember 5-én kiadott *Dominus Iesus* pápai nyilatkozat tartalmaz. Fejtegeté-

sei értelmében helytelenül értelmezték a II. vatikáni zsinaton kidolgozott, a katolikus egyház megreformálását célzó dogmákat. Az 1962. és 1965. között lezajlott zsinat nem akarta megváltoztatni, és nem is változtatta meg az egyház ezzel kapcsolatos korábbi téziseit. A katolikus egyház ökumenikus kötelezettségvállalása nem jelenti azt, hogy feladja azt a meggyőződését, hogy a katolikus egyház Krisztus egyetlen és igaz egyháza – hangoztatta a nyilatkozat. A pápai nyilatkozat ugyan elismeri, hogy a katolikus egyházon kívül is létezik számos igazság. A keleti egyházak (az ortodoxok) azonban nem ismerik el a pápát Szent Péter utódául, és ez a „fogyatékoság” „sajátos egyházakká” teszi őket, míg a protestáns közösségek, amelyeknek más felfogásuk van az oltáriszentségről és a papi hivatásról, nem tekinthetők egyháznak – fejtette ki a hét évvel ezelőtti dokumentum, amelynek tartalmát a Vatikán most megerősítette. A német katolikus püspöki kar elnöke elismerte, hogy a vatikáni nyilatkozat „a maga szűkszavú és tömör megfogalmazásában keményen hangzik”. Karl Lehmann bíboros ugyanakkor úgy vélte: a szöveg lehetővé teszi, hogy a protestánsokat „nemcsak erkölcsi, de teológiai értelemben is egyházként tiszteljük”. Katolikus szemszögből csak azok a keresztény közösségek tekinthetők szoros értelemben vett egyháznak, amelyek megőrizték az apostoli utódlást – hangsúlyozza a pápai dokumentum. Ezen a püspöki tisztségnek kézrátétel útján történő, megszakítás nélküli továbbadása értendő, amely a Krisztus által kiválasztott apostolokig vezethető vissza. Az ortodox és a keleti keresztény egyhá-

Hálaadás nyári táborainkért

Örömmel számolunk be olvasóinknak, hogy az Úr gazdagon megáldotta nyári táborainkat, konferenciáinkat és testvéri együttléteinket. Ismét megtapasztalhattuk, hogy Ő valóban nem változott, hiszen most is törődött az övéivel: szólt hozzájuk, és táplálta őket. Az alábbiakban közreadjuk táborainkat valamint a résztvevők összesített számát. Szovátai táborok: gyülekezeti gyerektábor (50 fő); munkatársak gyerekeinek tábora (30 fő); ifjúsági evangelizációs tábor (22 fő); ifjúsági hitmélyítő tábor (50 fő); munkatársi tábor (40 fő); családos tábor (32 fő); kreacionista tábor (27 fő); idősebbek tábora (24 fő). Kárpátaljai táborok: felnőtt tábor (61 fő); gyerektábor I. (30 fő); gyerektábor II. (28 fő); kis ifjúsági tábor (20 fő); nagy ifjúsági tábor (39 fő); házaspári napok (12 fő). Miskolci táborok: gyerektábor (25 fő); angol nyelvi tábor (25 fő); nyári csendesnapok (77 fő). Mindezért Istené legyen a dicsőség!

Keskeny Út

Hitmélyít tábor Szovátán

zak – miként a katolikus – esetében fennáll az apostoli utódlás, viszont a protestáns egyházak többsége elutasítja ezt az elvet. Ezért ők „nem tulajdonképpen értelemben vett egyházak”, hanem egyházi közösségek, amint azt a zsinati és a zsinat utáni tanítás kimutatta – áll a dokumentum egy kommentárjában.

www.mti.hu

Egyesek szerint Róma nagyon sokat változott az utóbbi időben, ezek szerint viszont mi még mindig (vagy újból?) nem vagyunk egyházak. Szerencsére azonban nem a vatikáni nyilatkozatoktól függ egy közösség lelki mibenléte és Isten előtti megítélése.

A Zsinati Tanács állásfoglalása

A Vatikán által június 29-én elfogadott, és most nyilvánosságra hozott dokumentummal kapcsolatosan a Magyarországi Református Egyház Zsinati Tanácsának álláspontja a következő:

7 évvel a Dominus Iesus nyilatkozat kiadása után úgy tűnik, a Római Katolikus Egyházon belül az egyházzal szembeni tanítást illetően még mindig további tisztázásra van szükség.

Bizonyára ezt a célt szolgálja ez a kérészerűen, kérdés-felelet formában megfogalmazott nyilatkozat is. Hasonlóan más egyházak véleményéhez, mi is olyan állásfoglalásnak tartjuk ezt a dokumentumot, amely pontosan tisztázza a Római Katolikus Egyház viszonyulását a többi keresztyén egyházhoz. Ugyanakkor az eddigiekhez képest ez a nyilatkozat semmi újdonságot nem tartalmaz, hiszen a tridenti zsinat (1545-63.) óta a helyzet alapvetően nem változott, amely elítélte, és elutasította a reformációt. Mi nélkülözhetetlenek tartjuk az egyház folyamatos

megújulását, és mindig örömmel fejezzük ki akkor, amikor a Római Katolikus Egyházban a megújulás jeleit tapasztaljuk. Természetesen ez a dokumentum sem akadályoz meg minket abban, hogy a Római Katolikus Egyházban továbbra is felismerjük az igaz egyház jeleit, és folyamatosan törekedjünk a párbeszédre, a testvéri együttműködésre. Ebben a folyamatban különös jelentőségű a Magyar Bibliatársulat által kezdeményezett 2008-as Biblia Évének a Magyar Katolikus Egyházzal és a Bibliatársulat tagegyházaival közös előkészítése és megvalósítása. [kiemelések tőlem]

www.reformatus.hu

Úgy tűnik, teljesen mindegy, hogy mit nyilatkozik a katolikus egyház, a reformátusok továbbra is érdekeltek az ökuméniában. Hihetetlen, de igaz... Az sem érthető, hogy minek kellene itt örülni? Az pedig végképp nem világos, hogy miként tudják felismerni a zsinati tanács tagjai – a reformátorokkal ellentétben – a Katolikus Egyházban az igaz egyház jeleit? Megváltozott volna Róma tanítása a szentségekről vagy bármelyik más alapvető kérdésben? Végül: vajon mit tesznek ez ellen azok, akik evangéliumi-

Új könyv a Presbiteriánus Kiadónál

Megjelent kiadónk gondozásában Tom Wells: *Jöjjetek énhozzám! – Sürgető felhívás a Krisztushoz való megtérésre* című könyve, amelyet szeretettel ajánlunk minden kedves olvasónk figyelmébe. A könyv alapvetően evangélikus jellegű, ezért elsősorban azoknak lehet hasznos, akik nem járnak hitben, de keresők, akik szeretnék jobban megérteni az evangéliumot, a jó hírt. Emellett mások is lelki haszonnal forogathatják, hiszen olyan új szempontokra figyelhetnek fel, amelyeket később az evangélikus hitéletben kamatoztathatnak.

aknak vallják magukat, és még mindig a református egyházhoz tartoznak?

Egyház és hagyományörzés

A néptánc-tábor idején a templomjárás kedv is megnőtt. Az első alkalommal szervezett holtmarosi hagyományörző néptánc-tábor a helyi református közösségben is megpezsztette a vért. Ennek magyarázata, hogy a Magyarországon élő Baki József vállalkozó – a rendezvény megálmodója – és a település két községi tanácsosa, Papp György illetve Demeter Árpád mellett, a szervezés oroszlánrészét a Maros megyei falu lelkésze vállalta magára. „Az egyháznak mindenben részt kell vennie, ami a közösség, a nép érdekeit szolgálja, így a hagyományörzésben is” – válaszolta az Eklézsiának Bartha József tiszteletes, amikor a szervezési feladatok átvállalásáról kérdeztük. Szerinte már rég elévült az a felfogás, miszerint a papnak csak a templom falain belül kell szerepet vállalnia. A közel egy hétig tartó tábor alkalmából a falu apraja-nagyja megmozdult. Mindenki úgy segített, ahogy lehetősége és lelkiismerete diktálta. Bartha szerint mindenképpen figyelemre méltó, hogy a szokásos nyári kánikula, szabadságolások és mezőgazdasági munkálatok miatt lanyhuló templomjárás ezúttal fokozódott. „Amikor meghirdettem a minden reggeli áhítatot, gondoltam, lesz, ami lesz, valaki csak eljön a templomba. De már hétfőn reggel, a vasárnapi fáradtságos éjszaka után is hetvennyolcan léptek be Isten házába” – büszkélkedett a holt-marosi lelkész. Amikor meg szombaton délután Kiss Rigó László, Szeged-Csongrád római katolikus püspöke (a néhai futball-legendát, Puskás Öcsit búcsúztató pap) misézett a református templomban, a hívek még az udvaron is fűrtökben lógtak. A vendéglelkész a Miatyánk-

ról prédikált, az ima szövegét és a be nem tartott fogadalmakat elemezve. Az ünnep a *templomba menekített Wass Albert-szobor megkoszorúzásával* ért véget. A vasárnap délelőtti istentiszteletet Marjovszky Tibor, a Debreceni Református Teológia professzora tartotta, Dániel próféta könyvéből idézett. Az egyetemi tanár párhuzamot vont Dániel és az erdélyi magyarság között. „Amikor a próféta másodmagával a tüzes kemencébe került, úgy tűnt, oda az igazság és a szabadság. Isten viszont csodát tett, és megsegítette a hitét el nem vesztő Dánielt. Erős hittel a szabadság is, az igazság is visszaszerezhető. Ez érvényes az erdélyi magyarságra is” – biztatta a híveket Marjovszky. A tánc- és népzeneoktatást célul kitűző hagyományörző tábor Papp Lajos pécsi szívsebészprofesszor, Papp Gábor és Hajnal Gyöngyi művészettörténészek előadásai gazdagították. [kiemelések tőlem]

www.reformatus.ro

Vajon mivel lehet ezt még fokozni, vagy lekörözni? Egy kérdés azért mindenképpen felmerül. Mi tesz jobbat az egyházlátogatási kedvnek és a kegyességnek: a „református néptánc”, a focilegendát búcsúztató és a református templomban misét celeb-

ráló katolikus püspök, az odamene-kített Wass Albert-szobor vagy a Marjovszky-prédikáció?

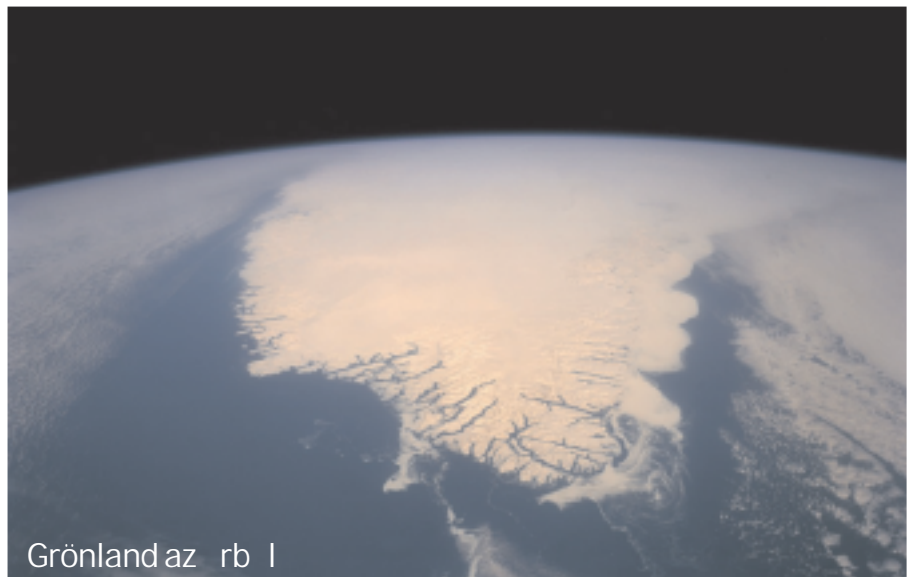
Grönland meleg éghajlatú múltja

Két kilométer vastagságú jégpáncél alól kerültek elő azok a biológiai leletek, melyek bizonyítják: Grönland déli része egykor meglehetősen meleg éghajlatú volt. Ezt a hírt nemrégiben még a BBC is leköszölte, amely pedig közismerten keresztényellenes médiaorgánium. De ők is elismerték, hogy Grönland egykor meglepően gazdag növény- és élővilággal rendelkezett (több fajta, bokrok, rovarok, lepkék stb.). A hírre reagálva a *Creation Research* tudósai megjegyzték: ez a felfedezés is azt igazolja, hogy egy ilyen jelentős léptékű változásra csak egy elfogadható magyarázat létezik – a globális özönvíz illetve az éghajlati viszonyok azt követő megváltozása.

Evangelical Times

Két kilométeres jégpáncél sem tudja elrejteni Isten keze munkájának nyomait. A bizonyítékok itt vannak körülöttünk, alattunk, fölöttünk.

A híreket válogatta, fordította, és megjegyzésekkel ellátta: Szőke Imre

Grönland az úrból

A zsinatok hasznáról

Az egyháztörténész Bucsay Mihály Medgyesi Pált évszázada kiemelkedő teológusának nevezi, és a „legéremesebb” magyar puritánok közé sorolja Tolnai Dali János, Martonfalvi György és Apáczai Csere János mellett. Valóban, Medgyesi írásaiból kitűnik, hogy ez az ember nagyszerű teológus és kiváló puritán volt. Ez a kettő együtt jelenti a valódi kegyességet, mert egyesíti az ismeretet az alkalmazással.

Ebben a prédikációban Medgyesi a zsinat milyenségét tárgyalja, és adja elénk az Apostolok Cselekedeteiben leírt zsinat alapján. Bárki mondhatja, hogy „távol vagyunk mi még attól!” A fő kérdés mégis az, hogy legalább jó irányba haladunk-e? Némelyek nem ezt teszik. Mások már túlélve rajta erőteljesen távolodnak ezektől az alapelvektől. Jelen írás tükrözi az akkori állam még igen élénk szerepét az egyházi ügyekben. De megértve azt, hogy Medgyesi is saját korának embere volt, írása rendkívül tanulságosnak bizonyul a mai ember számára is. Kívánjuk, hogy az olvasó ne csak olvassa, hanem gyakorlatba is ültesse ezeket az alapelveket.

Tamás Sándor

„Némelyek pedig, kik Júdeából jöttek alá, így tanítják vala az atyafiakat: Ha körül nem metélkedtek Mózes rendtartása szerint, nem idvezülhettek. Mikor azért Pálnak és Barnabásnak nagy háborúsága és vetekedése lön azok ellen, azt végezik, hogy Pál és Barnabás és némely mások öközüliük menjenek fel az apostolokhoz és a vénekhez Jeruzsálembé e kérdés ügyében. Ők tehát kikísértetvén a gyülekezettől, általmentek Fönicián és Samárián, elbeszélve a pogányok megtérését; és nagy örömet szer-

zének az összes atyafiaknak. Mikor pedig megérkeztek Jeruzsálembé, a gyülekezet és az apostolok és a vének fogadák őket, és ők elbeszélék, mily nagy dolgokat cselekedék az Isten övelük. Előállnak azonban némely hívők a farizeusok szerzetéből valók közül, mondván, hogy körül kell metélni őket, és megparancsolni, hogy a Mózes törvényét megtartsák. Egybegyülenek azért az apostolok és a vének, hogy e dolog felől végezzenek.” (Apcsel 15,1-6)

Mindenekelőtt jegyezzük meg hamar a következőket.

1. Alig kezdődik valahol Istennek templom, mindjárt az ördög is kápolnát kezd fundálni.

2. Az ördög nem a tudatlanok és tekintély nélküliek, hanem a tudósok, előkelők, előljárók által hinti sokszor a tévelygéseknek konkolyát. Mert jól tudja az Ezeremester, hogy így adhat a csábításnak nagyobb erőt. Ha efféle állapotokat érsz, ne ütközzél felettedb meg, csak azt mondd: „Közülünk mentek ki, de nem voltak miközülünk valók” (1Jn 2,19).

3. Az Isten legtudósabb, legokosabb, legbékésebb szolgálói is (bármennyire vigyázva járnak is) bajuk eshet az ellenük való felzendülés, nyilvános ellentmondások által. Miként itt Pál és Barnabás állapota is mutatja. Okos légy azért az ítélethozatalban.

4. Semmit az ördög eleitől fogva dühösebben nem ostromol, mint a hit által való megigazulást. De kérdezheted, miért kellett Pálnak felmenni Jeruzsálembé, hiszen apostol volt. Miért vitte más elé, miért nem igazította ő maga el ezt az ügyet? Avagy Barnabás és sok más tudós atyafi is jelen volt. Csakhogy az ellenkezők azzal színlelték állításukat,

hogy azt Jeruzsálemből az apostoloktól hozták.

Haszon, oktatás

A zsinatokat tehát nagy becsületben kell tartani, mivel sok ügyben igen hasznosak és szükségesek is. Ezzel nem szükséges sok időt töltenünk, itt már csak az a kérdés, hogy minémű zsinatokat kell ilyen igen megbecsülnünk? Mert nyilvánvaló az is a Szentírásban, hogy vannak zsinatok, amelyek nem becsülendők, hanem kárhoztatandók, és ha azok döntését az ember elfogadná, akkor Istentől szakadna el. (1) Ilyen volt Akháb idejében, amikor a többség úgy végezett, hogy menjenek Rámot-Gileád ellen (1Kir 22). (2) Vagy a farizeusok zsinata, amely Krisztus és apostolai ellen döntött (Jn 9,7-16).

Minémű zsinatokat tartozunk tehát inkább hallgatni? Figyelmezzetek ide mindnyájan, és tartsátok meg. Az isteni és kegyes zsinatoknak mivolta és azok kívánatos állapota ez apostoli zsinat példájában igen szépen előnkbe adatott. Most itt csak három dologra szorítkozom: (1) legyen az ilyen zsinatnak megfelelő igaz oka; (2) legyen igazságosan összehíva; (3) legyen rendes.

1. Legyen megfelelő igaz oka

Azaz ne képmutatásból és kényszerből hívasson össze. Legelőször is ezt látjuk e szent példánkban. Olyan ok volt ez, amely az apostoli zsinatot összehívta, melyet nem csak kitaláltak, hanem valóságosan szükséges volt a tudományra nézve, melynek eligazítása véget összegyűltek.

2. Legyen igazságosan és istenesen összehívva

Ez két dolog által valósulhat meg: (1) a gyűlés összehívása törvény szerint való legyen; (2) a zsinat is olyan emberekből álljon, amilyeneket a törvény kíván. Kicsoda hívhat össze törvényes módon zsinatot Isten Igéje szerint? Ez két rendbeli.

Először, ha annak a földnek vagy tartománynak magisztrátusa kegyes, istenfélő, az a dolga főképpen, miként az Ótestamentum példái is mutatják. Ha viszont a magisztrátus nem keresztyén, vagy nincs gondja erre, akkor az eklézsiák tiszte (melyen nem csak a tanítókat kell érteni, hanem annak fő-fő tagjait), hogy erről maguk között beszéljenek, tanácskozzanak, és a magisztrátus engedélyével összegyűljenek. Így cselekedtek az Újtestamentum kezdetekor, amikor még keresztyén magisztrátus nem volt. Nyilván ama legelső jó zsinatokot imperátorok hirdették meg. *Második* dolog itt, hogy akik a zsinatba hívatatnak, azok is igazság szerint való legyenek. Kicsodák ezek? Ihol a példa: az apostolok, a presbiterek és az egész eklézsia (6. és 22. v.). Hogy valaki zsinati tag legyen, erre a teológusaink kettőt kívánnak: (1) hogy jó készsége legyen, vagyis tudós legyen a hitnek és az eklézsiának egyéb dolgaiban; (2) hogy a saját gyülekezetéből küldött követ legyen. Ez így volt a négy első jó zsinaton is, mely ellen igen vétkeztek a pápisták és akik

őket követik, akik a zsinatokba is csupán csak egyházi embereket ültetnek, nem adva lehetőséget a gyülekezeteknek, hogy azok válasszanak, és küldjenek maguk közül tanítókat. Zsíros konc ez valóban önekik, mert így tehetik, hogy vagy néma szavazókat ültetnek a székekbe, vagy olyanokat, akik szájuk íze szerint értenek, és ítélnek.

3. Az istenes zsinat feltétele, vagyis a rendessége

Ez hat módon lehetséges.

1. Ha bizonyos igazgatója és notáriusa létszen. A notáriusnak, hogy ezen kezdjem – akár egy, akár több legyen –, a következő feladata van: (1) tudós és értelmes legyen; (2) hű legyen mindenkinek leírásában; (3) a zsinat kell azt válassza, és nem más. Ha lehetne, minden derék zsinatban kétféle igazgató kívántatik: politikai és egyházi. Politikai igazgató a keresztyén magisztrátus, vagy akire az bízza, miként az ó- és újtestamentumi jobb idei zsinatok állapota mutatja. Ha ilyen nincs, akkor akit közakarattól a zsinat választ. Ennek tiszte, hogy szóval gondot viseljen a jó rendről, azaz a zsinatban a jó rendet és csendet megtartani, és azt minden külső, belső erőszaktól és zűrzavartól megoltalmazza részrehajlás nélkül. Az egyházi vezető tanítói sze-

mély, aki az egész zsinat szent cselekedeteit igazgatja, az összejövetelek időpontját bejelenti, és a vita tárgyát felvezeti, szavaztat, amelyet a jegyzővel együtt kinek-kinek a szavazása okával együtt feljegyeztet, jó rendbe vétet minden beszélgetéseket, ha valami homályos, azt megmagyarázza, és végül ő is szavaz. Ezek a tisztek megvannak a Helvét hitvallásban is (Artic. 18). De, ó, mely nehéz e feltételeket megtartani! Főként az összetanakodás és pártoskodás szokta könnyen elfordítani az embereket, melynek sok példái estek, és esnek naponta.

2. A zsinatok rendességére megkívántatik, hogy szabadok legyenek azok mindenképpen. Először is a zsinat tagjainak szükséges szabadnak lenni minden elfoglaltságtól és indulattól, úgymint haragtól, gyűlölségtől, pártoskodástól. (1) Hogy ne legyenek felesküdvé valamilyen magányos vagy különálló hitvallásra. (2) Hogy ami a vallást illeti, abban se fejedelmeknek, se doktoroknak méltóságát ne nézzék. (3) Hogy mindannyian szent és istenes esküvel kötelezzék magukat, hogy ők semmit a Szentírásen kívül a hit fundamentuma és regulája gyanánt nem tartanak. (4) Hogy minden idős dolog előtt való ítéletet elvessenek, az egy Szentírás szerint valón kívül.

(5) Hogy becsülettel és csendességgel viseljék magukat, és semmilyen irigységnek, gyűlölségnek, alkalmatlan buzgólkodásnak és mérges beszédnek helyet ne adjanak. Mindezek a jeruzsálemi zsinatban megtartottak. Másodszer a peres vagy vetekedő feleknek szükséges a szabadság, azaz mind a két félt igen-igen békessegesen meg kell mindvégig hallgatni, hogy egyik fél se panaszkodhassék méltán. Így távol kell tartani a riogatókat, fenyegetéseket vagy közbeszólásokat, avagy ha homályosan szólnának. De ezt nem akármiknek, hanem az igazgatónak szabad megtennie. Így lett ebben a szent zsinatban is, ahol jelen voltak a vetekedő vagy peres felek, mely a 10. versben nyilván kitetszik, holott Péter, miután a dolgot eléggé megvittatták, azokat szólta: „Mostan azért mit kísértitek az Istent, igát akarván vetni a tanítványok nyakába...”

3. Rendesek lesznek a zsinatok, ha bizonyos jó törvények alá vetetnek. Először is, hogy azokban mindenek jól és emberségesen viseljék magukat. Másodszer, hogy mind, fejenként az egy Szentírást elismerjék egyetlen egy regulájuknak, törvényeknek, mely szerint ítélni tartoznak. Melyhez képest illendő ismeret kívántatik benne. Tekinthetsz e jeruzsálemi szent zsinatra. Elegendőképpen vetekednek ebben, és vitáznak (7. v.). Azután Péter beszél. Amikor a sokaságnak szólani kellett, szólott, ha hallgatni kellett, hallgatott. „Hallgata pedig az egész sokaság” (12. v.). Jakab, amikor reá került a sor, a régi írásokból – Ámosból – adta a tanítást. Egyszóval nem volt itt elegy-belegység, zűrzavar, hanem mindenek gyönyörűsége szép renddel, keresztyén becsülettel, szelídséggel és az egy Szentírás szerint mentek végbe.

4. A zsinatok rendességéhez tartozik az is, hogy azokban ne a több,

hanem a jobb rész végezzen, mert mindenkor az a nagyobb rész. Mozdulhatatlan nagy oka van ennek, mert nem valami pusztá szavazásokra kell végzéseket tenni, hanem miután értelmes agyaskodások által a dolgot eléggé meg hányták-vetették, akkor és úgy kell azután a Szentírás szerint végezni. Vegyük eszünkbe ezt ez szent zsinatban is.

5. A zsinat rendességében az is megkívántatik, hogy jó vége legyen. Megkívántatik, hogy a tiszta Szentírás szerint való tudomány állassék, és közönséges bizonyágtevésével pecsételtessék meg. Így cselekedtek ebben a jeruzsálemi szent zsinatban is. Meg is áldotta Isten a végzésüket, mert azáltal az egyház mindjárt erősödni kezdett a hitben (ApCsel 16,5). Igen-igen nagyot botlanak itt, s vétkeznek ez ellen a pápás zsinatok, melyek nemhogy előmozdítanák az eklézsiák építését, inkább, ahol affélét csak serkedezni hallanak is, azonnal ellene támadnak, és már szikrájában el igyekeznek oltani, nyomni azt, s emiatt nem indulhat, kaphat lábra semmi igaz megjobbítás. Ugyanis a zsinatok a gyülekezetek segítésére és nem akadályára engedtetek Krisztustól.

6. Azt is megkívánja a zsinatok rendessége, hogy a végzések hűségesen leíratassanak minden hozzáadás, belőle való elvétel vagy akármi-

féle változtatás nélkül, miként e szent zsinatban is cselekedték.

Ezek az okok, amelyek által a zsinatok isteni zsinatok lesznek. Ezekből könnyű megítélni, hogy mely zsinatokat kell Istentől valóknak ismerni, s azoknak mint Istentől levőknek, minden keresztyénnek magát alávetnie. Egyébre nem kérlek, s intelek, hanem csak amit Lukács jelent Mária, a Jézus anyja felől, hogy egykor cselekedett, midőn a gyermek Jézust a jeruzsálemi templomban megtalálták, és hallották az ő szájából: „Avagy nem tudjátok-e, hogy énnekem azokban szükséges foglalatoskodnom, amelyek az én Atyáméi?” Őnekik első hallásra szokatlan és netalán képtelen szónak látszott, mivel nyilván mondja az evangélista, hogy ők ezt nem értették, de azért azt mondja mindjárt utána, hogy „Mária mindez ígéket igen a szívében tartja vala”. E jeruzsálemi szent zsinat levelét pedig ez intéssel rekeszti be a gyülekezet: „Ha ezeket megfogadjátok, jól cselekesztek” (29. v.). Nem mondom én sem egyebet s többet: tartásatok szívetekben mindezeket, és kétfelé tekintvén ezek szerint tegyetek ítéletet, s nem tévelyegtek, ha ezeket megtartjátok, igen jól cselekesztek. Ámen!

Medgyesi Pál

Romok Laodiczeában, az egyik egyetemes zsinat helyszínén

HETI SZOLGÁLATI ALKALMAINK GYÜLEKEZETEINKBEN

HELYSÉG	KAPCSOLAT	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
Balatonalmádi	Hazuga Nándor 06-20-942-5696			18:00 FB			10:00 IB 10:30 IT
Budapest	Sikó Mihály 06-1-322-9317		18:00 FB				10:30 IT 15:00 GYA 17:00 FB
Kaposvár	Bencs Miklós 06-70-328-5471		18:00 FB				11:00 IT
Miskolc	Bagoly Gyula 06-46-412-558	17:00 IB		17:00 FB			10:30 IT
Barót	Simon Szabolcs 0744-307-550		19:00 FB				19:00 IT
Brassó	Simon Szabolcs 0744-307-550			18:00 FB			12:00 IT
Csikszereida	Simon Szabolcs 0744-307-550				18:00 FB		
Erdőszentgyörgy	László Lehel 0723-630-793		18:00 FB				10:00 IT 12:00 GYA 17:00 FB
Kézdivásárhely	Simon Szabolcs 0744-307-550			15:30 FB			
Kolozsvár	Szász Attila 0364-109-564				17:00 EV		10:00 IT 18:00 FB
Marosvásárhely	Molnár Sándor 0265-267-166			17:00 NIM 18:00 FB	15:00 GYA		9:30 KIT 11:00 IT 17:00 FB
Nyárádszentanna	László Lehel 0723-630-793			18:00 FB			
Rava	László Lehel 0723-630-793						14:00 IT
Petrozsény	Zólya Csaba 0723-395-260				15:00 FB		
Sepsiszentgyörgy	Simon Szabolcs 0744-307-550	18:00 IB	18:00 FB				10:00 IT 15:00 GYA
Szamosújvár	Szász Attila 0723-368-408						14:30 IT (minden 2. héten)
Székelykeresztúr	Tamás Sándor 0723-332-053						8:30 IT
Székelyudvarhely	Curcubet Gábor 0366-102080		19:00 FB		19:00 FO		10:00 IT 11:00 HIT 16:00 FB
Szováta	Kovács Ferenc 0722-573-019			17:00 FB			10:00 IT 15:00 GYA 17:00 FB
Vulkán	Zólya Csaba 0723-395-260		17:00 FB			10:00 GYA	10:00 IT 17:00 FB
Beregszász	Lőrinc Bertalan 380-99-1770214		18:00 FB u	14:00 FB			10:00 IT
Búcsú	Demeter Géza 380-99-6063813					16:00 GYA	15:00 FB 17:00 FB
Gát	Gál István 380-99-1817233			17:00 FB			10:00 IT 11:30 GYA 11:30 IB
Izsnýéte	Lőrinc Bertalan 380-99-1770214	18:00 IB			19:00 FB		14:00 GYA 15:00 IT
Rafajna	Gál István 380-99-1817233				18:00 FB		14:00 IT
Zápszony	Gál István 380-99-1817233			19:00 FB	16:00 FB		12:00 GYA 15:30 IT 16:00 GYA 16:30 IB

IT – istentisztelet, KIT – kórházi istentisztelet, FB – felnőtt bibliaóra, IB – ifjúsági bibliaóra, FO – fórumbeszélgetés,
HIT – hitvallás tanulmányozás, GYIT – gyerekestentisztelet, GYA – gyerekalkalom, EV – evangelizáció

FELHÍVÁS

Örömmel vesszük tudomásul, hogy lapunk tartalma sok hívó testvérünknek segít a lelki- és hitbeli növekedésben. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy bizonyágtételeikkel, cikkeikkel és egyéb írásaikkal járuljanak hozzá, hogy lapunk gazdagabb és színvonalasabb lehessen. Szeretnénk tehát bátorítani mindenkit, hogy kapcsolódjon a lap szerkesztéséhez és – nem utolsó sorban – terjesztéséhez.

A Szerkesztő